jaargang 37
nummer 2
december 2020

School facilities

www.schoolfacilities.nl

Platform voor huisvesting en facilitaire processen in het onderwijs

Bouwstenen voor een duurzame toekomst

PRO MEREOR
Inkoopkenniscentrum

GELD BESPAREN IN HET ONDERWIJS

DOOR SLIM INKOPEN EN AANBESTEDEN MET PRO MEREOR, INKOOPKENNISCENTRUM

Een efficiënte inkoop biedt enorme kansen; er zijn flinke besparingen te realiseren. Pro Mereor is specialist in het begeleiden van (Europese) aanbestedingsprocedures en het realiseren van structurele kostenbesparingen in het onderwijs. Al sinds 1995.

PRO MEREOR BIEDT:
- Inkoop & organisatieadvies
- Begeleiding Europese aanbestedingen
- Inkoopworkshops en kennissessies
- Inkoopcollectieven
- Interim management / werving en selectie

Inkoop & organisatie advies
Pro Mereor ondersteunt bij de professionalisering van de inkoopfunctie. Wij helpen stichtingen bij de inrichting van de inkoopfunctie in de organisatie zodat het bijdraagt aan de realisatie van de organisatiedoelstellingen en uitgevoerd wordt binnen de vigerende aanbestedingswetgeving.

Begeleiding Europese aanbestedingen
Pro Mereor biedt juridische en vakinhoudelijke ondersteuning bij (Europees) aanbesteden. Door onze ruime ervaring bij aanbestedingen in het onderwijs zijn we goed op de hoogte van de leveranciersmarkten en staan we garant voor een doelmatige en rechtmatige aanbesteding.

Inkoopworkshops en kennissessies
Professionaliseer uw inkoop en breng uw kennis over Europees aanbesteden up-to-date. Speciaal voor bestuurders, directieleden en inkopers binnen het onderwijs organiseren wij diverse workshops en kennissessies over inkoop en Europees aanbesteden.

Inkoopcollectieven voor het onderwijs
Gezamenlijke inkoop moet rechtmatig worden aanbesteed. Door de samenwerking kunt u aanzienlijk besparen op aanbestedingskosten, bovendien wordt de aanbesteding uitgevoerd door de inkoopprofessionals van Pro Mereor. Door u aan te sluiten bij de inkoopcollectieven van Pro Mereor bespaart u veel geld. Immers massa is kassa.

Interim management/ werving en selectie
Pro Mereor bemiddelt bij (tijdelijke) behoefte aan ondersteuning. Zoekt u een inkoopprofessional om uw organisatie te versterken? Neem dan contact met ons op.

Pro Mereor | Burgemeester Weertsstraat 69a | 6814 HM Arnhem | T 026 370 14 76 | E info@pro-mereor.nl | pro-mereor.nl

School facilities & TK*

Nieuw: Kennisnetwerk bedrijfsvoering

Schoolfacilities en TK Advocaten bundelen hun krachten en starten in 2021 met een interactief kennisnetwerk 'Bedrijfsvoering in het onderwijs'. Tijdens de online netwerkbijeenkomsten bespreken we met elkaar de actualiteiten rond inkoop en aanbesteding, contractmanagement, fiscaliteiten, gegevensbescherming of een ander thema. De bijeenkomsten zijn bedoeld voor bestuurders en schoolleiders in het PO, VO, MBO, HBO en WO.

Voor in de agenda van 2021

11 maart
3 juni
16 september
4 november

De bijeenkomsten starten steeds om 10.00 uur. Onderwijspartners van Bouwstenen kunnen gratis deelnemen. Anderen betalen € 125,- per keer.
Aanmelden kan via www.schoolfacilities.nl

Van de redactie

Voor de toekomst

'Bouwstenen voor een duurzame toekomst' was het thema van de bijeenkomst waarop het Bouwstenen-netwerk op 3 december 2020 de resultaten van haar ontwikkelwerk presenteerde. Dit jaar vond de bijeenkomst vanwege de coronamaatregelen online plaats.

Het was een volle dag met allerlei programma's over onderwijshuisvesting. Zo deed het netwerk afgelopen jaar onderzoek naar eigentijdse onderwijshuisvestingsplannen, de eigendomsconstructies bij integrale kindcentra en de routes voor de verduurzaming van het onderwijsvastgoed. Een deel van die resultaten treft u hier in deze editie van Schoolfacilities.

Ook vindt u verhalen over de toekomstplannen van twee onderwijsinstellingen: één in het westen en één in het oosten van het land. Betrokken bestuurders komen aan het woord hoe zij zich voor het toekomstig onderwijs opstellen.

Veel verhalen van Bouwstenen-partners, waaronder Fridse Mobach van Stichting Carmelcollege en Caroline Versprille van Stichting Librijn. En Ad Holkers van de gemeente Delft en de Groningse wethouder Carine Bloemhoff. Organisaties die gaan voor modern en duurzaam onderwijs en hun kennis en ervaringen graag met u delen. We hopen dat in de toekomst ook met u te doen. Want om echt te werken aan een duurzame toekomst hebben we ook uw inspiratie en kennis nodig om op door te bouwen.

Ingrid de Moel

Inhoud

Krachtig onderwijs
Stichting Librijn zet nieuwe koers voor krachtig onderwijs uit.
14

IHP's onder de loep
8 tips voor bij het opstellen van een IHP.
16

Koers 2025
Stichting Carmelcollege vaart nieuwe koers tegen de krimp in.
20

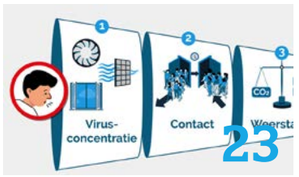

Luchtkwaliteit
5 praktische wintertips om risico's in de winter te managen.
23

Rubrieken: Nieuw op de markt (8), Gezien & Gelezen (24), Beroep & Branche (30), Kennispartners (34). **Columns:** Nico Rosenbaum (13), TK-Advocaten (19), BTW Instituut (29). **En verder:** Eigendomsvarianten MFA's en IKC's (4), Samen onder een dak (10), Routekaart verduurzaming (26), Groningen stimuleert kansengelijkheid via IHP (32).

Colofon

Schoolfacilities is een onafhankelijk magazine voor huisvesting en facilitaire processen in het onderwijs.

Oplage en bereik:
Verschijnt 4 keer per jaar in een oplage van 3.800 exemplaren, bij het VO, BVE, HBO, Universiteiten, gemeenten en het bovenschools management van het PO.

Eindredactie:
Ingrid de Moel
Hooglandseweg Zuid 34
3813 TC Amersfoort
Telefoon: 033 - 258 7160
E: redactie@schoolfacilities.nl

Vormgeving:
Charlot Luiting Ontwerp

Uitgave van:
Bouwstenen voor Sociaal

ISSN: 1383-6331

Aansprakelijkheid: Uitgever en auteurs verklaren dat deze uitgave op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld. Zij aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die zijn gebaseerd op bedoelde informatie.

Eigendomsvarianten MFA's en IKC's

Door Lucienne **Hordijk**

Een Integraal Kindcentrum of Multifunctionele Accommodatie kun je zien als een samenwerking tussen één of meer eigenaren met meerdere gebruikers. Die samenwerking kan op verschillende manieren vormgegeven worden. Bouwstenen voor Sociaal heeft zes eigendomsconstructies op een rij gezet, met voorbeelden en de bijbehorende voor- en nadelen.

Bij het basis- en voortgezet onderwijs is de school juridisch eigenaar en de gemeente economisch eigenaar. Dat is bij wet vastgelegd. Bij het hoger onderwijs is deze knip niet gemaakt. Bij multifunctioneel gebruik kunnen betrokkenen met elkaar afspreken wie de eigenaarsrol op zich neemt. In beginsel zijn hiervoor twee smaken: één eigenaar of meerdere eigenaren.

Bij onderwijsgebouwen zijn de meest voorkomende eigenaren de gemeente, een schoolbestuur, een (woning) corporatie, een belegger of een samenwerking tussen deze partijen via een Vereniging van Eigenaren met appartementsrechten. Ook is een constructie mogelijk waarbij het gebouw niet op voorhand is opgedeeld, het zogeheten onverdeeld eigendom.

Gemeente als eigenaar

Er zijn veel multifunctionele accommodaties (MFA's) in het land waarvan een gemeente eigenaar is en waarin onderwijs is gehuisvest. Zo is de gemeente Veenendaal eigenaar van Ontmoetingshuis Veenendaal-Oost. In het pand zitten drie basisscholen, twee kinderdagverblijven en een peuterspeelzaal. Ook vinden drie kerken en lokaal welzijnswerk er hun plek, zijn er feest- en vergaderruimtes en een grote sporthal. Het sportgedeelte van de MFA wordt verhuurd aan een sportbedrijf; de rest aan een beheerstichting.

Iedereen een sleutel

De gemeente Gemert-Bakel is eigenaar van Kindcentrum De Dompelaar. Het pand combineert veel functies: naast school en peuterspeelzaal is hier een dorpshal, computerruimte, bibliotheek, buurthuis, jeugdhonk, hobbyruimte en gymzaal met podium te vinden. Alle 29 betrokken verenigingen hebben een sleutel. Ze kunnen het pand vrij gebruiken en betalen alleen de gebruikte drankjes en een bijdrage in de schoonmaakkosten. Het beheer wordt uitgevoerd door een commissie, die bestaat uit een onafhankelijk voorzitter, het schoolhoofd en de voorzitter van het dorpsoverleg. Het dorpsoverleg is verantwoordelijk voor de dagelijkse exploitatie. Vrijwilligers doen het klein onderhoud aan het pand.

Met commerciële partij

Een andere manier van organiseren laat MFA De Kreek in Zwaag zien, in de gemeente Hoorn. Het gebouw voor onder andere zorg- en welzijnsorganisaties, sportverenigingen, basisscholen, kantoren en cursusruimtes wordt beheerd door een commerciële partij. Activiteiten voor de school en de gemeente worden door een sportbedrijf georganiseerd en Stichting Netwerk verzorgt de kinderactiviteiten. De commerciële beheerder verzorgt de catering en organiseert toernooien en thema-avonden.

The-Colour-Kitchen-Zuilen

ZIMIHC - Zuilen

Koppeling met breder beleid

In al deze gevallen is de gemeente juridisch eigenaar, het vastgoed staat dus op de balans bij de gemeente. Ook het leegstandsrisico ligt bij de gemeente, maar dit risico is beperkt en goed in te schatten voor het deel dat voor onderwijs wordt gebruikt. Het hebben van het eigendom kan voor een gemeente handig zijn omdat ze hiermee ook zeggenschap heeft over het gebruik van de accommodatie en de verbinding kan maken met andere lokale beleidsdoelen en kan de gemeente haar beleid ten aanzien van prijzen en beheer in overeenstemming brengen met het beleid elders in de gemeente. Ze kan ook steeds zelf naar een goede mix van activiteiten zoeken, in afstemming en overleg met de omgeving.

Geen rol

Wel vraagt een MFA van de gemeente een relatief grote investering, met bijbehorende kapitaallasten, die hoger zijn dan alleen voor onderwijshuisvesting. Sommige gemeenten zien voor zichzelf hierin geen rol. Daarbij ligt het succes van de MFA bij de kwaliteit van de samenwerking tussen de partijen in het gebouw. Daar ligt voor de gemeente een risico.

School als eigenaar

Een MFA met onderwijs organiseren vraagt per definitie goed samenspel tussen gemeente en school. De basis voor dat samenspel zou in een IHP vastgelegd kunnen worden. Daarin leggen ze hun gedeelde visie op het scholenlandschap van de toekomst vast, en bepalen ze hoe ze met investeringen omgaan. In het IHP kunnen ook afspraken worden opgenomen over kinderopvang als onderdeel van de visie op ontwikkeling van kinderen. Dan kan bijvoorbeeld een norm worden afgesproken hoeveel ruimte er nodig is voor kinderopvang en wie daarin investeert en/of wie daarvoor garant staat.

In de kern komt het er in dit scenario op neer dat het schoolbestuur eigenaar is, en dat het leegstandsrisico in principe bij de school ligt. Het voordeel voor de school is dat de school zelf bepaalt met welke partijen ze in zee gaat, waarbij ze een partij kan kiezen die naadloos aansluit bij haar eigen visie.

Wettelijke beperkingen

Wel zijn er wettelijke beperkingen die ervoor zorgen dat het lastig is om als school eigenaar van een gebouw te zijn dat verder gaat dan kindgebonden activiteiten. Zo is er een wettelijk investeringsverbod voor scholen en moet het bestemmingsplan ruimte bieden. Bovendien is voor verhuur van onderwijsruimte aan bijvoorbeeld kinderopvang, toestemming van het College van B&W nodig. Niet alle scholen zitten er daarom op te wachten eigenaar van het gebouw te worden. Soms krijgen ze hiervoor ook geen ruimte van hun Raad van Toezicht.

Daarnaast zijn scholen er niet altijd op ingericht om de samenwerking in het gebouw goed te faciliteren en de exploitatie van een MFA te organiseren. De samenwerking in het gebouw vraagt continue aandacht voor de belangen van alle gebruikers in het gebouw. Gebruikers voelen zich soms te afhankelijk van de school als die de eigenaar is. Ze zoeken liever een neutralere eigenaar.

School leidend

Een voorbeeld van een dergelijke constructie is te vinden in Leeuwarden. De gemeente faciliteert daar IKC's via het bestemmingsplan en investeert mee in de ruimte van een gebouw van de kinderopvang. Ook is er een investeringsfonds in het leven geroepen voor de ontwikkeling en bouw van een IKC's. De school is leidend in de samenwerking met de kinderopvang. Ook faciliteert de gemeente maandelijks overleg om de verbinding tussen de organisaties in de IKC's te bevorderen.

Corporatie als eigenaar

In het derde scenario is de woningcorporatie eigenaar. Corporaties zijn afgelopen jaren flink ingeperkt als het gaat om gebouwen anders dan woningen, maar in het verleden hebben ze dat in het kader van de leefbaarheid van wijken wel gedaan. Dit vastgoed is vaak nog steeds in hun bezit. De leegstands- en exploitatierisico's liggen bij hen. Bij onderwijs verhuurt men aan de gemeente, die ingebruikname door

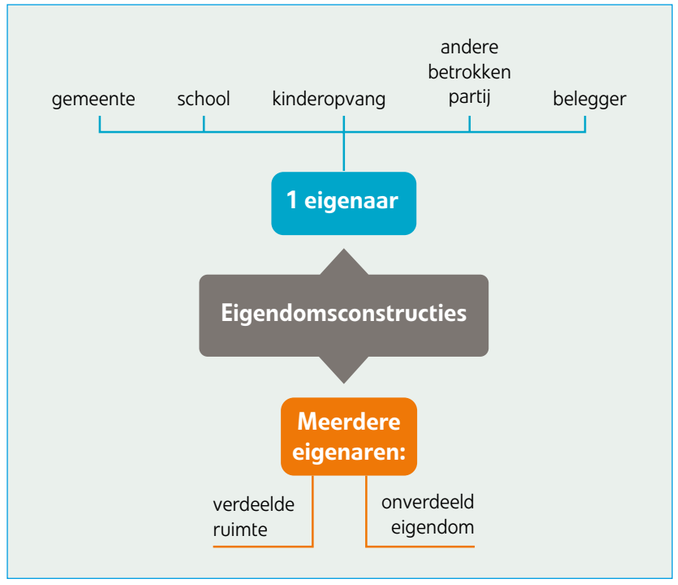

het onderwijs verleent. Daarmee voldoet ze aan haar wettelijke taak te voorzien in onderwijshuisvesting.

De Kompenije

Zo bezit Woningcorporatie Accolade sinds 2010 een multifunctioneel gebouw De Kompenije in het Friese Jubbega, gemeente Heerenveen. In het gebouw zitten de basisschool, muziek- en voetbalvereniging, het sportcentrum, de diëtist, fysiotherapeut en kinderopvang. De corporatie verhuurt het gebouw aan een stichting die het exploiteert. Het gebouw staat in een krimpregio, het aantal leerlingen wordt steeds minder en de verenigingen worden kleiner. Dat brengt risico's met zich mee. Of dat risico zich ook voordoet hangt onder andere af van de rol die dit gebouw kan spelen bij de toekomstige ruimtebehoefte in dit gebied en of de gemeente hieraan wil meewerken via bestemmingsplanwijziging en/of extra middelen.

Het voordeel van een constructie met een (woning)corporatie als eigenaar is dat die veel ervaring heeft met gebouwbeheer en hierop goed is ingericht. Ook hebben corporaties belang bij goede voorzieningen in de buurt van hun huurders. Aan de andere kant hebben corporaties weer geen ervaring met het beheer van multifunctionele accommodatie. Dat kan ergens anders worden belegd, maar vraagt aandacht. Ten slotte legt de Woningwet uit 2015 voorlopig beperkingen op aan corporaties die in MFA's zouden willen investeren. Wel is er een aanpassing in de maak die corporaties hierin meer ruimte moeten geven.

De Kompenije Foto Sietse de Boer

(Ontwikkelende) belegger als eigenaar

In het geval van een (ontwikkelende) belegger als eigenaar, is de eigenaar een aparte bv. De gemeente huurt ruimtes voor het onderwijsdeel en geeft dat in gebruik aan het schoolbestuur. De eigenaar regelt zelf de andere functies. Vaak gebeurt dit in combinatie met commercieel georiënteerde activiteiten of woningbouw. Het exploitatierisico ligt bij de markt.

Zo staan in Vleuterweide in de gemeente Utrecht zogeheten schoolwoningen: onderwijslokalen die later als woning gebruikt kunnen worden als de piek in het aantal leerlingen voorbij is. De schoolwoningen zijn eigendom van een bv. De gemeente huurt de schoolwoningen en stelt de ruimte beschikbaar aan het schoolbestuur.

Geen exploitatierisico

Het voordeel van zo'n constructie is dat de school en gemeente geen grote investering hoeven te doen voor een tijdelijke ruimtebehoefte. Ze lopen niet het exploitatierisico. Met de gebouwen kan ook goed worden ingespeeld op de veranderingen in het aantal leerlingen. Nadeel kan zijn dat de toekomstige bestemming van de ruimte in principe al vast ligt. Om het later als bijvoorbeeld zorgpost te gebruiken zijn nieuwe afspraken met de eigenaar nodig.

Er kunnen mogelijk spanningen ontstaan tussen commerciële en maatschappelijke belangen, en de gemeente of gebruikers hebben beperkt invloed op de keuze voor medehuurders. Hierover kunnen uiteraard wel afspraken worden gemaakt, maar dat vraagt aandacht. Daarbij heeft elk verlegd risico en beperking van het gebruik van ruimte van een particuliere belegger een prijskaartje. Bij een maatschappelijk belegger is die lager dan bij een commerciële partij.

Meerdere eigenaars met gesplitst eigendom (VvE met appartementsrecht)

Bij deze constructie hebben verschillende partijen in een gebouw recht op een vast omschreven deel van een gebouw. Samen vormen ze een Vereniging van Eigenaren. Omdat het eigendom via de splitsingsakte is verdeeld, staat alleen het eigen deel op de balans van de eigenaar. Partijen kunnen afspreken een bepaald deel van het gebouw samen te gebruiken.

Zelfstandig verkopen

Het voordeel van een dergelijke constructie is dat individuele eigenaren hun deel van het gebouw kunnen verkopen binnen de afspraken die hiervoor gelden. Ook worden de risico's van exploitatie en beheer verdeeld over meerdere eigenaren. Alleen over de gemeenschappelijke ruimtes moeten afspraken worden gemaakt. Het beheer van de VvE kan door de leden zelf worden georganiseerd en is goed uit te besteden.

Als nadeel wordt soms gezien dat ruimtes niet flexibel te gebruiken zijn, maar dat is afhankelijk van de afspraken en samenwerking tussen de eigenaren. Ook wordt de exploitatie van de gezamenlijke ruimte soms als risico gezien. Schoolbesturen hebben wisselende ervaringen in samenwerkingen via VvE's, zo blijkt uit diverse onderzoeken.

Zwaag de Kreek

Centrum voor jeugd

Veel scholen zijn positief over deze optie. Zie hiervoor ook Schoolfacilities, september 2020. Een voorbeeld van een dergelijke constructie staat in Deventer. Daar staat naar Zweeds model KEI 13: een centrum voor jeugd tot 13 jaar. Twee scholen staan centraal. Daarnaast is er ruimte voor naschoolse opvang, een peuterspeelzaal, een consultatiebureau en het Centrum voor Jeugd en Gezin. Ook is er een sportruimte en plek voor creatieve activiteiten. Het centrum is in eigendom van een VvE, de gemeente Deventer is eigenaar van de sportzaal en de onderwijsruimten. De corporatie is eigenaar van de multifunctionele ruimtes en de ruimtes van overige huurders. Het beheer ligt in handen van een beheerstichting.

Onverdeeld eigendom

Een eigendomsconstructie die wel bestaat maar waar we geen voorbeelden van kennen bij onderwijs is het onverdeeld eigendom. In de woonsector komt het wel voor. De constructie is vergelijkbaar: er zijn meerdere eigenaren, bijvoorbeeld een school, kinderopvang en zorgorganisatie, maar er is niet precies vastgelegd hoe de ruimte is verdeeld. Die verdeling en ieders bijdrage aan de exploitatiekosten moeten steeds in goed overleg onderling worden verdeeld.

Er bestaan wel gebouwen met meerdere eigenaren, maar die hebben het eigendom dan ondergebracht bij een stichting of aparte bv. Er zijn dan afspraken gemaakt over de onderlinge verhoudingen: wie het voor het zeggen heeft, wie de verzekering betaalt, hoe besluiten worden genomen en wat te doen met risico's.

Deze vorm is flexibel, maar verlangt veel samenwerking en oplossend vermogen van de betrokken partijen. Het omgaan met eigendom en risico's is complexer en verlangt meer afspraken. Ook moeten er duidelijke afspraken zijn in het geval dat partijen willen stoppen of uitwisselen.

De eigendomsvarianten van MFA's en IKC's waren onderwerp van gesprek op de Maatschappelijk Vastgoeddag op 3 december 2020. Op de website van Bouwstenen treft u een MFA-kaart met uiteenlopende voorbeelden van MFA's bij u in de buurt.

Nieuw op de markt

Oneerlijk spel

Vijf leerkrachten gaan de strijd aan tegen kansenongelijkheid in Nederland. De grootste spelfabrikant van Europa gaat hun ‘onrechtvaardige bordspel’ produceren. Spelers van het spel IQ110 kruipen in de huid van een kind met een kansarme of juist kansrijke achtergrond en ervaren hoe oneerlijk kansenongelijkheid in de huidige maatschappij is.

In het spel ben je een leerling die start op de basisschool. Alle leerlingen hebben een IQ van rond de 110 maar allemaal hebben ze een andere sociaal economische status en zijn er verschillen in cultureel, sociaal en psychologisch kapitaal. Tijdens jouw schoolloopbaan kom je verschillende situaties tegen waar verschillende consequenties aan verbonden zijn. Dit geeft positieve ervaringen en negatieve ervaringen die de rest van je leven beïnvloeden. Samen bepaal je hoe het spel verloopt en wat het meest waarschijnlijke scenario is.

In deel twee van het spel bespreek je samen hoe het was om het spel te spelen en kun je aan de slag met online hulpmiddelen om een actieplan op te stellen.

De vijf makers zijn leerkrachten van de basisschool, middelbare school, het MBO en het HBO die dagelijks de gevolgen zien van een moeilijke start van leerlingen. De coronaperiode maakt duidelijk dat kansenongelijkheid tussen kinderen groter wordt en een diepgeworteld probleem is dat de tweedeling in de maatschappij versterkt. De strijd tegen ongelijke kansen begint met het herkennen van vastgeroeste denkpatronen en gewoontes.

www.edumundo.com

Groen plein

Een groen schoolplein is niet alleen een fijne plek voor kinderen, maar ook voor planten en dieren. Vogels, vlinders en bijen vinden er een plek om te leven en te eten. Op een groen schoolplein maken kinderen spelenderwijs kennis met allerlei planten- en diersoorten.

Stichting Nationale Boomfeestdag, Stichting MEERGroen, Caring Farmers en Urgenda willen komende winter minimaal 1 miljoen bomen gratis weggeven. Het teveel aan jonge bomen en struiken in natuurgebieden worden weer op andere plekken geplant, bijvoorbeeld bij bij boeren of scholen.

Geef je school of gemeente op als plant- of oogstlocatie en plant met de klas bomen.

meerbomen.nu

Circulair

KlasseTV lanceert vandaag op haar digitale lesplatform het vernieuwde lespakket ‘papier en karton’. In dit lespakket, dat jaarlijks naar verwachting 70.000 docenten en bijna 200.000 leerlingen zal bereiken, kunnen leerlingen uit groep 7 en 8 op een speelse manier kennis maken met de rol van papier en karton in de circulaire economie. Door haar bijdrage aan dit lespakket te leveren, zegt verpakkingsbedrijf DS Smith kinderen te willen enthousiasmeren voor een circulaire levensstijl.

Het lespakket is een initiatief van papierenkarton.nl en in Nederland gratis te downloaden.

klassetv.nl

Eigen mondkapje

De regering is er veel aan gelegen om scholen zo lang mogelijk open te houden en heeft daarom scholen dringend geadviseerd dat leerlingen en medewerkers een mondkapje dragen.

Een mondkapjesplicht voor leerlingen in het voortgezet onderwijs is de meest effectieve methode om leerlingen ook daadwerkelijk te bewegen het mondkapje ook op te zetten. Hoe leuk is het dan om eigen mondkapjes te hebben; ofwel met het logo van de school of met een eigen ontwerp. Zo heeft bijvoorbeeld het Christelijk College Groevenbeek in Ermelo een ontwerpwedstrijd gehouden en hebben alle leerlingen gratis een mondkapje gekregen van het winnende ontwerp.

Bedrukte mondkapjes zijn er in allerlei vormen en maten en bij veel leveranciers te verkrijgen (prijs afhankelijk van de oplage), waaronder: budgetgifts.nl, promo2000 en bedruktmondkapje.nl.

Tuinles

Sinds oktober draait de film De Schooltuin in de Nederlandse bioscopen. De Schooltuin is een film gedraaid door de ogen van een groep kinderen die een jaar aan de slag gaat met het verbouwen van eigen groenten en bloemen.

Schooltuinen staan voor aanstekelijk plezier, zelf doen, beleven en ontdekken. De kijker volgt de ‘cycle of life’ de seizoenen. Verhalen over de grond, het zaaien, groeien, oogsten, bereiden en opeten. Het succes, het enthousiasme en het commentaar van de kinderen maar ook de teleurstelling als iets mislukt of wanneer een konijntje er vandoor gaat met hun worteltjes.

Bij deze film is ook bijbehorend lesmateriaal ontwikkeld, speciaal voor groep 4, 5 en 6 van het basisonderwijs. Het gratis en voor iedereen beschikbare lesmateriaal bestaat uit 6 lessen met 10 bijbehorende clips.

www.dewildestad.nl

Samen onder een nieuw dak

Twee vmbo-scholen die kampten met een dalend leerlingenaantal, sportverenigingen op zoek naar sportfaciliteiten en buurtbewoners die buitenruimte misten. In de gemeente Delft werden de handen ineen geslagen om samen het beste voor iedereen te bereiken.
Dat werd de scholencombinatie Delfland.

De Delftse christelijke en openbare vmbo-scholen voor beroepsonderwijs werden geconfronteerd met hetzelfde probleem: een afnemende leerlingenprognose. Gerrit Kühne, locatiemanager van scholencombinatie Delfland, werkte al bij een van de voorgangers van de Scholencombinatie. “De vorige twee scholen waren gehuisvest in verouderde gebouwen met lange, anonieme gangen waarlangs lokalen lagen. Er waren te weinig leerlingen, niet door een dalende doelgroep of een slecht imago, maar doordat jonge gezinnen verhuisden naar nieuwbouwwijken buiten Delft. Daar lagen meer aantrekkelijke vmbo-scholen.”

Nieuwbouw voor samenwerking
“We moesten werken aan een verbeterd imago en het bieden van een veilig gevoel aan leerlingen. De gemeente Delft kwam met een bijna voorwaardelijk voorstel om de twee vmbo-scholen duurzaam samen te laten werken. Als dat zou lukken, zou een nieuwbouw onderwijsaccommodatie gerealiseerd worden.”

De christelijke en de openbare school gingen met elkaar in gesprek. Alleen door samen te gaan, kregen de scholen voldoende leerlingen om een breed onderwijspakket te kunnen blijven aanbieden: techniek, verzorging, commercie en horeca. Al met al duurden de gesprekken vijf jaar om samenwerking tussen de twee scholen, de nieuwbouwwensen en het toekomstgerichte onderwijs goed uit te werken.

Dát er nieuwbouw moest komen, was geen punt van discussie. Samen met de gemeente Delft, eigenaar van de panden, stelden ze voorwaarden voor de nieuwbouw op. De gemeente wilde dat het nieuwe gebouw ook gebruikt kon worden door een grote Delftse basketbalvereniging en een badmintonvereniging. De buitenruimte van de school moest voor de buurt beschikbaar zijn.

Glazen wanden
Drie jaar geleden werd het schoolgebouw opgeleverd. Het ligt op een kleine 700 meter lopen van station Delft. Het gebouw valt op in een omgeving van drukke wegen, flatgebouwen uit de jaren zestig en dure nieuwbouwwoningen. Het is een mooi, nieuw, transparant gebouw. De entree ligt aan een open, stenen schoolplein en een kleine buitensportvoorziening. Al lopend rondom de school zie je dat er praktijkruimtes zijn voor een winkel, een kapsalon en een restaurant: overdag open in het kader van het onderwijs en na schooltijd gesloten.

Binnen geeft Gerrit Kühne een rondleiding en vertelt hij dat veiligheid in het gebouw voorop staat: “De school bestaat daarom uit units: een unit voor eersteklassers, een unit voor de tweedeklassers en een eigen unit voor ieder keuzeprofiel in de bovenbouw. Iedere unit heeft eigen ruimtes. Lokalen waarin leerlingen van diverse units les krijgen, hebben meerdere toegangsdeuren zodat ze vanuit de verschillende units toegankelijk zijn. De leerlingen hoeven dus niet over elkaars unit te lopen om het lokaal te bereiken. Tussen de leerlingenruimtes en de lerarenkamers staan glazen wanden. Zo hebben personeelsleden goed zicht op wat er gebeurt in school. Dit verhoogt het gevoel van veiligheid.”

> Een voorbeeld voor andere scholen, zegt het Rijk

Twee geldstromen, twee inspecties
Het Rijk vindt de samenwerking tussen de twee denominaties een interessant voorbeeld voor andere scholen, omdat het een oplossing kan zijn voor de exploitatie en het onderwijs van scholen die het moeilijk hebben. Maar tegelijkertijd is het lastig, want de opzet wijkt af van de reguliere wettelijke kaders. Leerlingen ervaren in de praktijk niet of ze op de christelijke of openbare vmbo zitten, maar toch is binnen één schoolgebouw sprake van twee BRIN-nummers, twee geldstromen en twee inspecties van het Rijk.

Het Rijk vraagt zich af: welke tafels en stoelen zijn van welke school?

En welke docent hoort bij welke school? De leerlingen moeten op basis van inschrijving verdeeld worden over beide scholen. Ouders die hun kind inschrijven, krijgen nu de mogelijkheid om hun voorkeur op te geven. Het personeelsbeleid, de bekostigingssystematiek en de medezeggenschapsraden waren apart georganiseerd, maar worden steeds meer op elkaar afgestemd.

> Alleen samen konden de scholen een breed pakket aanbieden

School als verhuurbedrijf
Het is een bijzondere, maar qua regels ook ingewikkelde onderwijssamenwerking. Daarnaast zijn er nog andere partijen die het gebouw gebruiken, namelijk de sportverenigingen. Het pand heeft één grote sporthal met een totale oppervlakte van vier sporthallen samen, meer ruimte dan de scholen nodig hebben. De sporthal wordt in de avonden en weekenden gebruikt door stedelijke sportverenigingen: met verschuifbare wanden kan de sporthal opgedeeld worden in twee kleinere sportzalen. Zo wordt de sportvoorziening ook gescheiden van de directe onderwijsfunctie.

“De gemeente Delft heeft extra in deze sportfaciliteiten geïnvesteerd”, zegt Ad Holkers, procesmanager maatschappelijke voorzieningen bij de gemeente Delft. “Met de scholencombinatie is afgesproken dat ze als verhuurbedrijf fungeert en verhuurtarieven hanteert die overeenkomen met het gemeentelijke indoor tarievenbeleid. De scholencombinatie verzorgt de verhuur van de sportvoorzieningen.”

Met de sportverenigingen is afgesproken dat ze de sportzalen voor een periode van minimaal vijf jaar kunnen huren. De gemeente heeft de scholencombinatie gefaciliteerd bij het opstellen van de juridische afspraken met de sportverenigingen en de fiscale aspecten die bij verhuur komen kijken. Huuropbrengsten bij de school worden gebruikt voor de schoonmaak, het onderhoud en het beheer. Uiteraard zijn er nog wel zaken die afstemming behoeven: de kantine oogt te schools voor een sportkantine en de tribune wordt vaak verschoven om goed zicht op sportwedstrijden te hebben.

Juridisch eigenaar
Ad Holkers: “De gemeente heeft het juridisch en economisch eigendom van het gebouw. Het schoolcomplex is niet notarieel overgedragen. Normaal gesproken ligt het eigendom bij een schoolbestuur, maar omdat er twee scholen gingen samenwerken, was het makkelijker om het gebouw in eigendom van de gemeente te houden.”

“De juristen van de gemeente hebben hiervoor een bijzondere privaatrechtelijke overeenkomst uitgedacht. De scholen hebben niet het juridisch eigendom, maar alle zaken die scholen volgens de onderwijswet als juridisch eigenaar moeten doen,

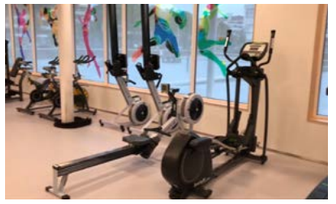

staan wel benoemd in de privaatrechtelijke overeenkomst. De scholen functioneren alsof er een notariële overdracht van het gebouw heeft plaatsgevonden.“

Troep opruimen
De gebiedsontwikkeling rondom de school heeft weinig groen en daarom wilde de gemeente dat het schoolplein en de kleine buitensportvoorziening met kunstgras na schooltijden beschikbaar zou zijn voor de buurt. De gemeente en de school hebben hierover goede en duurzame afspraken gemaakt, zowel op financieel gebied als wat de uitvoering betreft.

> Buurtbewoners sporten nu op het voetbalveld

Buurtbewoners sporten nu vaak op het voetbalveldje. Op het plein hangen ’s avonds veel skaters en jongeren rond, die soms zorgen voor overlast en troep, zoals lege flessen drank. De gemeente betaalt de scholencombinatie de extra kosten voor de schoonmaak van de buitenruimte, en de scholencombinatie zorgt ervoor dat het wordt opgeruimd.

Locatiemanager Gerrit Kühne: “De onderwijs- en sportvoorzieningen zijn uitstekend en dat heeft een aantrekkende werking op huidige toekomstige leerlingen. De buurt kan gebruik maken van het voetbalveldje en de buitenruimte, en sportverenigingen hebben nu een mooie plek om te sporten.”

Openstellen voor de buurt
Er liggen nog kansen om een en ander verder te verbeteren. Ad Holkers: ”Vooralsnog is via het bestemmingsplan ervoor gekozen het gebouw alleen te gebruiken voor onderwijsdoelen. De uitdaging is om de salon, de winkel, het restaurant en de aula ook verder open te stellen voor de buurt. Denk bijvoorbeeld het vertonen van films in de aula. Hoe ver je daarin kan gaan, moet de praktijk leren. Als activiteiten worden georganiseerd die commerciële partijen ook aanbieden, kan er sprake zijn van oneerlijke concurrentie.”

Gerrit Kühne ziet ook kansen in de nabijgelegen ontwikkellocatie van de gemeente. “Het zou mooi zijn als daar iets komt waar leerlingen stage kunnen lopen in het kader van het vmbo-onderwijs, bijvoorbeeld zorg voor senioren.” De gemeente is er al mee bezig: binnen afzienbare tijd wordt in de directe nabijheid van de school een zorgcentrum gerealiseerd.

Bekijk de video van Bouwstenen over Delfland

De frisse school

Fris is een wat archaïsch woord. “Wat ben je toch weer een frisse jongen”, zei mijn moeder altijd als ik net uit de wastobbe kwam. Wat een frisse kleuren heb je toch in de lente.

Een frisse school dus. Nou dat gaat het worden de komende tijd. Alle ramen en deuren open om te luchten. Het zal een frisse boel worden.

Gelukkig hebben we dan onze minister van Onderwijs die met frisse uitspraken komt in een interview in de NRC van een paar weken geleden. Zo liet de minister weten dat onze netelige positie op de PISA-ranglijsten te wijten is aan het feit dat leerlingen zomaar wat invullen bij de vragen omdat ze er geen cijfer voor krijgen. Voorwaar de frisse wind is de minister in zijn bol geslagen. Op die manier kunnen we alles wat lelijk is wegredeneren. Er is te weinig geld voor onderwijs. Dat komt omdat er te weinig prijzen zijn voor innovatieve ideeën. Ik hoor u denken: dat slaat toch nergens op. Nee, dat klopt. Ik lijk de minister wel.

Dan een ander, naar mijn eenvoudige mening, waanidee. Passend Onderwijs gaat nu goed van de grond komen volgens Slob. Want: we hebben iedereen gehoord. Ach gut: wat een vertrouwen, wat een naïviteit. Hoewel, je zou natuurlijk kunnen redeneren dat het een frisse blik is. En dan zijn we weer bij het begin. De frisse school. Een gebouw waar de lucht vers is, waar de lokalen ruim zijn, waar leerlingen zich op een natuurlijke manier kunnen bewegen. Een plek waar ze graag zijn. Ze zijn er. Natuurlijk. Maar ze zijn er veel te weinig. Misschien moet er eens met een frisse blik gekeken worden. Maak mij minister van onderwijs en mijn moeder zou trots zijn geweest op haar frisse jongen. Toch?

> Wat ben je toch weer een frisse jongen

Nico Rosenbaum

Directeur
VSO Berg en Bosch College Bilthoven.

Librijn zet nieuwe koers uit voor krachtig onderwijs

‘We willen in alles laten zien wie we zijn’

Door: **Ivo van der Hoeven**

Librijn staat voor krachtig onderwijs. De stichting met vijftien scholen in Delft en Rijswijk zit middenin een reorganisatie waarvoor een nieuwe strategische koers is uitgezet. Een uitdaging waar de hele organisatie onder leiding van de nieuwe bestuurder Caroline Versprille de schouders onder heeft gezet.

Vertrouwen, verbinden, inspireren en vakmanschap, dat zijn de kernwaarden van Librijn. De stichting voor openbaar onderwijs wil met de reorganisatie die in 2019 is ingezet een frisse wind laten waaien in de hele organisatie en de verschillende scholen meer bij Librijn betrekken. De schoolleiders, en later ook leraren en conciërges, krijgen daarom in domeingroepen de kans om mee te praten over de bedrijfsvoering in het algemeen en het onderwijs in het bijzonder.

> Samen met de schoolleiders

Koerswijziging ingezet

“Samen met de schoolleiders hebben we de kernwaarden van onze stichting vertaald naar een strategische koers en elke school heeft naar aanleiding daarvan een schoolplan geschreven,” vertelt Versprille. In april 2019 startte zij als bestuurder bij Librijn, een organisatie die op dat moment te veel versplinterd was in haar ogen. En dus werd er een koerswijziging ingezet, kwam er een nieuwe communicatiestrategie en wordt de huisstijl aangepast.

Versprille: “Voor veel medewerkers was Librijn iets van ver weg, er was te weinig verbinding tussen werkgever en werknemer. Nu zetten we juist sterk in op die verbinding. We willen vertrouwen kweken en hebben daarom met onze schoolleiders een koerskompas ontwikkeld waarin onze ambities zijn vormgegeven. Bij alles wat we nu doen, maken we de vertaalslag naar die strategische koers.”

Open en transparant

De vier kernwaarden – vertrouwen, verbinden, inspireren en vakmanschap - moeten bij Librijn in de hele bedrijfsvoering terugkomen, stelt Versprille: “De kinderen en de ouders moeten in alles zien waar we voor staan. Zo willen we verbinden, open en transparant zijn en echt laten zien wie we zijn. Daarnaast willen we krachtig zijn. Vertrouwen is daarbij ons fundament. Vandaaruit kunnen we krachtig onderwijs bieden en kracht uitstralen naar de ouders en leerlingen toe en naar onze omgeving. Dus ook richting de gemeente.”

De kernwaarde veelzijdigheid komt bij Librijn tot uiting in de verschillende schoolconcepten binnen de stichting met Daltononderwijs, Freinetonderwijs, montessorionderwijs en de bioritme school. En tot slot wil Librijn met de kernwaarde vakmanschap heel duidelijk ondernemerschap laten zien. “Dat komt sterk tot uitdrukking in onze huisvesting en in personeelszaken,” stelt Versprille. “We halen daarom heel bewust mensen van buiten het onderwijs onze stichting binnen die met een nieuwe, frisse blik naar de hele organisatie kijken.”

Nieuwe hoofd huisvesting

Een van die nieuwe mensen van buitenaf is Selwyn Nijman, de nieuwe hoofd huisvesting. Hij is een klein jaar geleden aan de slag gegaan bij Librijn. “Ik kom uit het commerciële vastgoedbeheer en probeer mijn ervaring nu in te zetten voor Librijn.” Dat het er bij een maatschappelijke organisatie heel anders aan toe gaat, had Nijman al snel in de gaten. “Ik miste een bepaalde mate van professionaliteit. Dat probeer ik er nu in te brengen door processen beter op elkaar af te stemmen en strakker te organiseren.”

> gezond leefklimaat voor personeel

In de domeingroep huisvesting is Nijman met schoolleiders in gesprek gegaan over de kwaliteit van de onderwijsgebouwen. “We moeten zorgen voor goede huisvesting waarin onze kernwaarden tot uitdrukking komen. De scholen moeten gezonde, schone en veilige plekken bieden voor de kinderen en de docenten. Vandaar dat we een herhuisvestingsplan hebben geschreven waarin ook onze nieuwe strategische koers is vertaald.”

Duurzaamheid en gezondheid

Twee thema’s die op dit moment sterk spelen binnen Librijn en binnen het onderwijs in het algemeen zijn duurzaamheid en gezondheid. “Op het thema duurzaamheid proberen we zaken zo veel mogelijk te combineren om kosten te drukken,” vertelt Nijman. “We werken zo efficiënt mogelijk en op een strategische manier aan de verduurzaming van onze gebouwen. Door goed naar de toekomst te kijken met behulp van onze nieuw opgestelde meerjarenbegroting (MJOB) en daardoor bepaalde zaken te clusteren krijg je meer voor elkaar dan wanneer je ad hoc maatregelen neemt. Dat betekent soms dat je onderhoudswerkzaamheden doorschuift of juist naar voren haalt. Die integrale visie is heel belangrijk.”

Caroline Versprille en Selwyn Nijman

Ook aan het thema gezondheid heeft Nijman op dit moment zijn handen vol. Naar aanleiding van Covid-19 heeft de hoofd huisvesting een uitgebreid onderzoek laten doen naar de ventilatie in de gebouwen, getoetst aan het bouwbesluit en de CO_2-norm. Daar is een vlekkenplan uit naar voren gekomen waarmee een eerste prioritering is opgesteld.

Nijman: “Samen met een gespecialiseerd adviesbureau bekijken we het vlekkenplan per school en op basis daarvan zetten we scenario’s op papier. Zodra we het totaalplaatje compleet hebben, gaan we met de gemeente in gesprek om te kijken hoe we dit probleem gezamenlijk kunnen aanpakken. Daarom is het zaak om ook hierin goed naar de MJOB te kijken en de uitvoering op een strategische wijze te organiseren.”

Geen extra gelden

Versprille vreest dat dit nog een hele uitdaging wordt. “De ventilatie in schoolgebouwen valt onder de 30/70 regeling, we kunnen dus maar 30% van onze facturen declareren. Het onderwijs is opeens geconfronteerd met dit virus, maar er zijn geen extra gelden om dit probleem aan te pakken. Het gevolg is dat er dan maar ramen worden open gezet en dikke truien worden aangetrokken, maar dat is natuurlijk geen structurele oplossing.”

> Ik miste professionaliteit

Volgens Versprille is dit tekenend voor het onderwijs in Nederland. “We zijn in het onderwijs heel erg gewend om te accepteren hoe het nu eenmaal is en ons daarop aan te passen. Daarom is het ook goed dat we met Nijman iemand van buitenaf hebben binnengehaald. Hij kijkt toch anders tegen dit soort processen aan en zet daarmee zaken in beweging. Maar we zijn daarbij uiteraard ook sterk afhankelijk van de gemeente.”

Kracht van onderwijspersoneel

Het hele Covid-verhaal heeft Versprille wel gesterkt in haar geloof in de kracht van onderwijspersoneel. “Ik moet een groot compliment maken naar mijn leerkrachten. Zij hebben bij de eerste lockdown in recordtempo het lesprogramma op een hele goede manier online gebracht. Ze hoefden daarin helemaal niet aangestuurd te worden, maar werkten vanuit zichzelf en waren daar super serieus mee bezig. Heel mooi om te zien.”

> zaken combineren om kosten te drukken

Thuiszitten is voor de leerkrachten geen optie meer volgens Versprille en dus moet er gewerkt worden aan die gezonde werkomgeving. Versprille: “Juist in het gezonde leefklimaat moeten we nu investeren zodat je personeel gezond blijft. Anders bespaar je op de gebouwen maar ben je vervolgens geld kwijt aan ziektekosten. Dit thema speelt op dit moment meer dan ooit.”

Professionalisering huisvesting

Nijman wil hierin zijn steentje bijdragen. “Een verdere professionalisering van de huisvesting kan hierbij helpen. Vandaar dat ik ook steeds vaker contact zoek met collega’s van andere stichtingen. We komen nu regelmatig samen om kennis en ervaring uit te wisselen. Zo kunnen we samen optrekken en samen richting de gemeente om thema’s als gezondheid en duurzaamheid op een goede, integrale manier te verankeren in de bedrijfsvoering.”

IHP’s onder de loep

Door: **Schoolfacilties**

In de toekomst worden gemeenten verplicht een integraal huisvestingsplan op te stellen. Wat kunnen we leren van recent verschenen IHP’s?

In opdracht van Bouwstenen analyseerde Aestate elf recent verschenen Integraal Huisvestingsplannen. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen? Welke lessen kunnen we uit deze plannen trekken? Onderstaand een overzicht en tips van de onderzoekers.

1

De ene kwaliteit is de andere niet

De IHP’s staan bol van ambities: onderwijshuisvesting wordt in de komende decennia duurzaam, toekomstbestendig, energiezuinig en flexibel. Kwaliteit staat uiteraard voorop. Alleen over welke kwaliteit gaat het precies?

In de IHP’s worden niet altijd dezelfde definities en uitgangspunten gehanteerd. Per gemeente krijgen de begrippen een andere invulling. Wat binnen de ene gemeente als toekomstbestendig wordt gezien, wordt niet zo toekomstbestendig gevonden in een andere gemeente. Gaat het om de kwaliteit, dan spreekt de één over de bouwtechnische kwaliteit en het binnenklimaat, terwijl de ander ook kijkt naar de gebruikskwaliteit.

Ook het begrip duurzaamheid heeft meerdere betekenissen. Betekent het in de Noord-Brabantse gemeente Zundert energieneutraal bouwen; veertig kilometer verderop in de gemeente Woensdrecht gaat duurzaamheid ook om de afvoering van hemelwater en het klimaatbestendig maken van de infrastructuur. In de gemeente Roermond gaat duurzaamheid ook over ‘goed onderwijs, gezondheid, een gezonde financiële exploitatie, toekomstbestendigheid en circulariteit’.

Tip: Maak landelijke afspraken over wat bijvoorbeeld kwaliteit inhoudt, toekomstbestendigheid en multifunctionaliteit. Dan kunnen we het over dezelfde dingen hebben.

2

Ook verschillende meetlatten

Cijfers vormen een substantieel onderdeel van het IHP. De manier waarop gemeenten en schoolbesturen data verzamelen, verschilt. Zo wordt de bouwtechnische toestand van de gebouwen op diverse manieren gemeten: van enquêtes tot NEN2767-metingen.

Leerlingenprognoses, die in alle IHP’s beschreven worden, worden op diverse manieren vergaard. Ze worden gebaseerd op bijvoorbeeld cijfers over het aantal inwoner of aantal eengezinswoningen of op krimp of groei in nabijgelegen gemeenten.

Tip: Breng vraag en aanbod op een eenduidige manier in kaart, met duidelijke meetmethoden.

3

Huidige situatie onbekend

Volgens de onderzoekers wordt vaak wel beschreven welke kwaliteit gewenst is, maar ontbreekt een beschrijving in dezelfde bewoording van het huidige aanbod. Zo wordt bijvoorbeeld in het IHP de wens beschreven voor multifunctionaliteit, ruimte voor beweging en toegankelijkheid, maar wordt niet in kaart gebracht hoe die aspecten er op dit moment voorstaan. Het gevolg is dat het, zonder duidelijk beeld van de vraag in relatie tot het huidig aanbod, lastig is om een uitvoeringsplan op te stellen.

Tip: Bepaal de (mis)match tussen vraag en aanbod ook in kwalitatieve zin en in gelijke bewoording.

4

Meer dan demografische trends

Om te weten wat er in de toekomst nodig is, wordt bij de IHP’s vooral naar ontwikkelingen in de demografie gekeken, zoals leerlingenprognose en bevolkingsgroei. Ook wordt ingegaan op de veranderende duurzaamheidseisen vanuit de politiek. Andere trends ontbreken vaak, zoals onderwijsontwikkelingen, digitalisering of een nieuwe manier van werken.

Een paar IHP’s laten zien dat er veel andere ontwikkelingen en trends zijn om rekening mee te houden. Zo kijkt de gemeente Delft in haar IHP ook naar nieuwe onderwijsconcepten, samenwerking en cluster-4 problematiek. De gemeente Lansingerland neemt ontwikkelingen binnen de jeugdhulp mee, innovatie in het onderwijs en de wet Meer ruimte voor nieuwe scholen.

In een aantal IHP’s staat helemaal geen trendanalyse. In die gevallen wordt gekeken naar de gemeentelijke visie om te bepalen wat in de toekomst nodig is. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen interne ontwikkelingen, zoals leerlingprognoses, en externe ontwikkelingen zoals politiek en nieuwe onderwijsconcepten.

Tip: Neem naast de demografische prognoses ook andere trends en ontwikkelingen mee.

5

Mismatch in beeld

Voor een IHP is ook de koppeling tussen de toekomstverwachting (wat is de strategische visie, wat willen we?) en het huidige aanbod (wat hebben we nu?) nodig. Uit die koppeling moet naar voren komen aan welke toekomstige verwachtingen het huidige aanbod niet voldoet. Maar die stap ontbreekt vaak, concluderen de onderzoekers. >

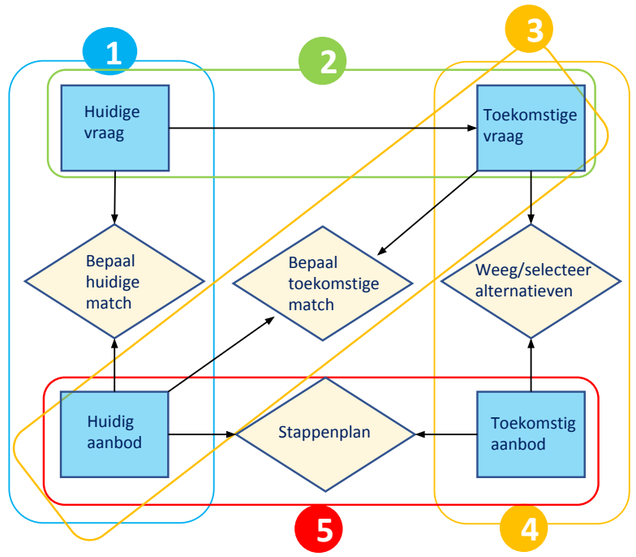

Als de stap wel genomen wordt, gaat het vaak alleen in op demografische ontwikkelingen.

De onderzoekers denken dat dit komt doordat de strategische visie, oplossingsruimte en (mis)match al lijkt te zijn bepaald in de gemeentelijke visie, waardoor de knelpunten van de toekomstige vraag reeds meegenomen zijn onder de huidige vraag.

Tip: Maak de mismatch tussen de toekomstige vraag en het huidige aanbod expliciet.

6

Betrokkenheid schoolbesturen

In alle gevallen waren schoolbesturen betrokken bij het opstellen van het IHP. Zo waren de schoolbesturen in Rotterdam medeverantwoordelijk voor het identificeren van knelpunten en het bedenken van oplossingen binnen de vastgestelde ambities, en werden in Vlaardingen de scenario's bedacht tijdens intensieve sessies met het schoolbestuur en de gemeente.

Toch wordt de vraag wat het onderwijs in de toekomst nodig heeft vaak onduidelijk weergegeven, of helemaal niet besproken. En hoewel de schoolbesturen betrokken worden bij de beslissing over het toekomstige aanbod, is niet altijd duidelijk hoeveel invloed ze hebben op die beslissing.

Tip: Betrek de schoolbesturen meer bij de bepaling van de toekomstige vraag wat er aan huisvesting nodig is.

7

Meer dan renovatie en nieuwbouw

Het viel de onderzoekers op dat in veel IHP's een afweging wordt gemaakt tussen nieuwbouw en renovatie. Varianten daarvan worden nauwelijks besproken. Ook de afweging tussen de verschillende varianten worden in de IHP's nauwelijks zichtbaar gemaakt. En als dit gebeurt, wordt vaak een afweging gemaakt op basis van algemene uitgangspunten. De IHP's geven vaak geen inzicht in de alternatieve scenario's die per gebouw mogelijk zijn.

Een IHP dat wél verschillende scenario's op een rij zet, is dat van Vlaardingen. Daar zien ze 'ruimtebehoefte' en 'duurzaamheid' als knelpunten voor de toekomst. Ze beschrijven daarna zes mogelijke oplossingen. Het afwegingskader bestaat uit twee varianten: een voorkeursscenario en een alternatief. Daardoor maken ze een bewuste en onderbouwde keuze.

Tip: Ontwikkel alternatieven en varianten voor het uitvoeren van maatregelen en maak dit inzichtelijk op gebouwniveau.

8

De rest vergeten

Het fijne van een IHP is dat de gestelde doelen en plannen uitgewerkt worden tot een concreet plan: déze stappen zijn nodig om de toekomst passende huisvesting te hebben. Als het gaat om de benodigde ruimte in de toekomst, worden in de IHP's de doelen heel goed vertaald in concrete stappen. Maar niet alle doelen worden naar de uitvoering vertaald. Dat geldt bijvoorbeeld voor zaken als multifunctionaliteit, toegankelijkheid en flexibiliteit.

Volgens de onderzoekers komt dat omdat in veel IHP's een belangrijke stap wordt overgeslagen: de stap waarin het huidige aanbod vergeleken wordt met wat in de toekomst nodig is (zie ook punt 5). Als die stap ontbreekt, wordt het lastig plannen.

Tip: Ga na of alle doelstellingen of beleidsuitgangspunten uit de visie zijn vertaald in een uitvoeringsplan.

Het hele onderzoek en alle IHP's zijn te vinden op de website van Bouwstenen voor Sociaal. Het onderwerp is ook besproken tijdens de Maatschappelijk Vastgoeddag op 3 december 2020.

Loondoorbetaling tijdens Corona

Corona heeft als gevolg dat het werk vaak niet kan doorgaan als gebruikelijk. Werk valt weg of de werknemer kan zijn werk niet verrichten. Heeft de werknemer recht op loondoorbetaling als hij niet kan werken?

Heeft een werknemer tijdens een (vakantie)quarantaine recht op loon?

Een zieke werknemer die in quarantaine moet blijven, heeft recht op doorbetaling van loon. De gebruikelijke regels waarbij een werknemer tijdens ziekte zijn loon behoudt, zijn in deze situatie onverkort van toepassing. Het recht op loondoorbetaling geldt ook voor de werknemer die niet ziek is maar wel in quarantaine moet blijven (bijvoorbeeld omdat hij wacht op een test(uitslag) of omdat een huisgenoot klachten heeft). Echter, in dit geval ontvangt de werknemer zijn loon niet op basis van de loondoorbetalingsregels bij ziekte. In deze situatie moet het loon aan de werknemer worden doorbetaald omdat deze quarantaine niet voor zijn risico komt (en daarmee automatisch voor rekening van diens werkgever komt). Anders ligt het voor de werknemer die bewust op vakantie is geweest naar een land met code oranje en na terugkeer in quarantaine moet blijven. Deze situatie wordt wél geacht in de risicosfeer van de werknemer te liggen. Kan de werknemer zijn werk niet vanuit huis verrichten, dan hoeft de werkgever geen loon door te betalen. Wel moet de werkgever duidelijk hebben gemaakt dat de werknemer geen recht zal hebben op loondoorbetaling indien deze tijdens of na de vakantie in quarantaine moet blijven. In de situatie dat de kleur tijdens diens vakantie is veranderd, ligt dat anders. In dat geval komt het risico van niet kunnen werken weer voor rekening van de werkgever. Wettelijk vertrekpunt is immers dat de gebeurtenis die in de weg staat van werk voor rekening van de werkgever komt, tenzij het voor rekening van de werknemer moet komen.

Bestaat een recht op thuiswerken voor (kwetsbare) medewerkers?

Momenteel geldt de regel 'Werk zoveel mogelijk thuis tenzij het niet anders kan'. Veel werkzaamheden op de scholen kunnen echter niet vanuit huis worden verricht. Hoewel van de werkgever een meewerkende houding wordt verwacht als het gaat om het (deels) faciliteren van thuiswerk, bestaat er geen absoluut recht voor medewerkers om thuis te werken, ook niet in tijden van Corona. Als de werkgever het verzoek niet inwilligt, dient de werkgever dit met de werknemer te bespreken.

Voor kwetsbare medewerkers gelden geen andere regels. Het RIVM hanteert als uitgangspunt dat zo lang er consequent en volgens de bestaande richtlijnen/procedures van de organisatie wordt gewerkt (naast de richtlijnen van het RIVM) en 'oncontroleerbare situaties' worden vermeden, ook een kwetsbare werknemer in principe zijn eigen werk kan blijven doen. De bedrijfsarts kan wel een advies geven. Dit advies dient uiteraard betrekking te hebben op de medische situatie van de werknemer en niet – zoals nogal eens wordt gesignaleerd in mijn praktijk – op de vraag of werkzaamheden al dan niet vanuit huis kunnen worden verricht. Dit laatste stelt de werkgever vast; niet de werknemer of de bedrijfsarts. Vanzelfsprekend dient de werkgever zijn standpunt dat de werkzaamheden op school moeten worden verricht wel te kunnen onderbouwen alsook dat hij adequate veiligheidsmaatregelen heeft getroffen. Het is in dat geval aan de werknemer om te onderbouwen waarom hij niet kan werken.

Meer weten? U kunt van TK advocaten kosteloos een uitgebreide handleiding ontvangen over digitaal afstandsonderwijs. Stuur hiervoor een e-mail naar Iris Hoen (hoen@tk.nl).

Deze bijdrage is geschreven door Iris Hoen, advocaat bij TeekensKarstens advocaten notarissen te Leiden. Wilt u meer over dit onderwerp weten dan kunt u van TK advocaten kosteloos een uitgebreide handleiding ontvangen over digitaal afstandsonderwijs. Indien u dat wenst stuurt u een mail naar Iris Hoen (hoen@tk.nl).

Carmelcollege vaart nieuwe koers tegen de krimp in

De 50 scholen van Stichting Carmelcollege raakt de komende acht jaar bijna een kwart van zijn leerlingen kwijt. Toch ziet bestuurder Fridse Mobach de verwachte krimp niet als grootste risico. “De vraag is vooral of we in staat zullen zijn om er goed op te anticiperen.” Met de nieuwe onderwijskundige Koers 2025 moet dat lukken, verwacht hij. “Iedereen is er enthousiast mee aan de slag gegaan.”

Door **Eric Harms**

De weg die is afgelegd om tot een nieuw koersdocument te komen mag op zijn minst bijzonder worden genoemd. Stichting Carmelcollege heeft namelijk de leerlingen nadrukkelijk een stem gegeven. “We zijn begonnen bij onze leerlingen. Met een groot aantal van hen zijn we in meet-ups het gesprek aangegaan. De uitkomst daarvan vormde de basis voor het daarop volgende gesprek met onze stakeholders. En dat heeft uiteindelijk, na toetsing door in- en externe experts, geresulteerd in deze nieuwe koers.”

De input van de leerlingen heeft tot expliciete keuzes geleid rond vijf thema’s. “De opdracht is dezelfde gebleven: wij zijn er voor elke mens, heel de mens en alle mensen. Maar met Koers zoomen we in op vijf thema’s. De Carmelleerling moet in de eerste plaats wereldwijs en klaar voor de toekomst zijn als hij bij ons vertrekt. Hij moet hier ten tweede kunnen leren met energie: samen gemotiveerd op weg noemen we dat. Het derde thema heeft betrekking op het onderwijsprogramma en curriculum. Daarin moet meer ruimte komen voor maatwerk. Als vierde thema richten we ons op het zichtbaar maken voor elke leerling van de groei die hij of zij doormaakt. Iedereen groeit op zijn eigen manier, in zijn eigen tempo en volgens zijn eigen tijdpad. We gaan veel minder toetsen voor een cijfer, we willen juist toetsen om van te leren. En ten vijfde richten we ons op flexibel, inspirerend en actueel onderwijs.”

Doelen zo concreet mogelijk

De thema’s zijn uitgewerkt in speerpunten en gekoppeld aan wat er in de praktijk van te zien zal zijn. “Het klinkt mooi als je zegt dat het toekomstperspectief van de leerling het startpunt is voor zijn ontwikkeling, maar wat zie je dan? Dat hebben we in Koers zo expliciet mogelijk proberen te omschrijven. Daarmee is het veel concreter geworden dan het vorige koersdocument.”

> “technologie en artificial intelligence

Technologie en artificial intelligence krijgen zowel in het onderwijs als bij gebouwbeheer en in de ondersteuning van het onderwijzend personeel een belangrijke functie. “Technologie gaat ons helpen bij de thema’s die ik net noemde. Als je bijvoorbeeld de persoonlijke groei zichtbaar wil maken voor leerlingen zodat zij hun eigen plan kunnen trekken, dan zijn er technologische mogelijkheden om de docent daarbij te helpen.”

De inzet van Rubrics is daar een voorbeeld van. “We willen dat, als leraren toetsen afnemen, ze de leerling vervolgens ook meer feedback geven. Feedback die hem weer kan helpen om het eigen leerproces vorm en inhoud te geven. Dat leidt veel meer tot persoonlijke leerroutes. De inzet van Rubrics maakt objectief inzichtelijk of dat in voldoende mate gebeurt.”

Het is een nadrukkelijke wens geweest van de leerlingen, aldus Mobach. “Uit de gesprekken kwam heel duidelijk naar voren dat kinderen zich niet uitgedaagd voelen in het onderwijs. Misschien hebben we ze teveel ontzorgd en teveel voor ze geregeld. En moeten we weer een beroep gaan doen op de eigen verantwoordelijkheid van de leerling om regie over zijn of haar leven te nemen. En dus ook over het eigen leerproces. Als je die ambitie hebt, moet je ze daar ook bij helpen.”

> “forse daling aantal leerlingen

Krimp heeft impact

De circa 4.100 medewerkers van Stichting Carmelcollege verzorgen het onderwijs voor ruim 35.000 leerlingen op ongeveer 50 locaties door heel Nederland. Een behoorlijk aantal daarvan ligt in een krimpregio. “We hebben inderdaad te maken met een forse daling van het aantal leerlingen. Die heeft zich 3 jaar geleden ingezet en loopt nog circa 7 tot 8 jaar door. Wij komen van 38.000 leerlingen en we zakken door naar 29.000. Dat heeft natuurlijk impact op alle aspecten van de organisatie.”

Het is de harde maar onontkoombare werkelijkheid. De grootste zorg van Mobach zit hem dan ook niet zozeer in de cijfers als wel in het vermogen van de scholen om er op te anticiperen. “Zowel aan de kant van het onderwijsaanbod als aan de kant van de bedrijfsvoering is de vraag hoe we de kwaliteit daarvan ook bij een veel kleiner aantal leerlingen op peil kunnen houden. Krimp moet niet leiden tot kramp. We moeten dus proberen om niet voortdurend naar ons financiële dashboard te gaan staren,

maar juist zien te voorkomen dat de financiële werkelijkheid gaat regeren. Daarom zijn we bijvoorbeeld ook heel proactief in hoe we omgaan met onze huisvestingsportefeuille. Want hoe proactiever je bent, hoe kleiner de kans dat je wordt overvallen door een bepaalde ontwikkeling."

Strategische huisvesting

Voor iedere onderwijsinstelling is daarom een strategisch huisvestingsplan opgesteld. "Samen met experts hebben we per verzorgingsgebied tien jaar vooruit proberen te denken. Wat gebeurt er als we de ontwikkeling van onze huisvesting confronteren met de behoefte vanuit het onderwijs zoals zich dat volgens Koers zal gaan ontwikkelen? Hoeveel moeten we afstoten? In welke gebouwen kunnen we gerust investeren, omdat we weten dat we die ook in de toekomst ook nodig hebben? Welke gebouwen voldoen uit oogpunt van duurzaamheid? En zijn we wel flexibel genoeg om mee te veren met het onderwijs?"

> eerst zelf goed nadenken

Deze en andere vragen hebben uiteindelijk geresulteerd in een routekaart per instelling. "Die zijn nu nog gemaakt met oogkleppen op, puur gericht op onze eigen gebouwvoorraad. Maar het zou eigenlijk logischer zijn om het samen met andere aanbieders in de regio op te pakken. Want het gaat om de gezamenlijke hoeveelheid onderwijshuisvesting met een bepaalde kwaliteit en kostenniveau. De komende jaren gaan we de oogkleppen afzetten om ook andere ontwikkelingen en andere aanbieder erbij te betrekken."

Sowieso is er een grote samenhang met de integrale huisvestingsplannen van de gemeenten waarin de Carmelscholen zich bevinden, aldus Mobach. "Maar in het gesprek daarover kun je beter acteren als je eerst zelf goed hebt nagedacht over hoe de behoefte aan huisvesting en het feitelijke gebouwenbestand zich ontwikkelen. Pas als je daar wat betreft duurzaamheid, functionaliteit, kosten en onderhoud goed zicht op hebt, kun je een goede gesprekspartner zijn."

> je past elke keer je volgende stap aan

Corona als stresstest

Al voor corona was in het koersdocument de wens opgenomen om rond de kernvoorraad van gebouwen te komen tot een flexibele schil . "Dat is een rechtstreeks gevolg van het meer hybride karakter van het onderwijs, dat deels op school en deels buitenschools wordt gegeven. Corona heeft dat alleen maar versterkt. Als die trend doorzet, dan heeft dat ook impact op onze gebouwen. En omdat wij niet goed kunnen voorspellen hoe zich dat gaat ontwikkelen, in welk tempo en in welke mate, kunnen we daar ook niet goed op inspelen. Het onderstreept de noodzaak om flexibel te kunnen zijn in je schoolgebouwen. Zo bezien is corona is een goede stresstest om te ontdekken hoe goed we in onze gebouwen kunnen schakelen."

De coronacrisis brak uit toen de Koers al min of meer was uitgestippeld. Het virus heeft volgens Mobach niet tot bijsturing geleid. "Voor ons onderwijs is het eerder een bevestiging van de ingezette koers. Voor wat betreft de bedrijfsvoering en huisvesting zitten we wel met extra vragen. Het thema 'gezond binnenklimaat' bijvoorbeeld ligt nu scherper op tafel dan daarvoor. En de vanzelfsprekendheid van thuiswerken is van invloed, niet alleen op het onderwijs maar ook op de IT-voorzieningen en de ondersteuning van onze docenten. En we moeten ons buigen over het effect van corona op onze leerlingen. In onze koers schrijven we dat het overdragen van kennis maar de helft van het werk is. De andere helft is brede vorming. We merken dat we door corona soms ertoe neigen om meer met cognitie bezig zijn en minder met de vormende kant. Ook daar moeten we dus nadrukkelijk naar kijken."

Leerlingen beoordelen voortgang

Al met al is Koers een behoorlijk ambitieus vijfjarenplan geworden. Hoe gaat Mobach toetsen of al die ambities ook gehaald worden? "Dat is een leuke vraag. Die moeten we dus aan onze leerlingen stellen. Zij bepalen onze voortgang. Want als wij prachtige plannen maken voor Carmel en de leerling merkt dat niet, dan doen we iets niet goed. Dus we moeten regelmatig om feedback vragen: wat merk je, bij jezelf en in de klas? Dat moet onze manier van werken worden: feed up - feedback - feed forward. Je kijkt terug wat je hebt gedaan, je kijkt vooruit naar wat je wilt bereiken en past telkens je volgende stap aan op basis van wat je constateert."

> meet-ups met leerlingen

Het scheelt dat het koersdocument goed is gevallen bij de scholen. "Iedere instelling is er enthousiast mee aan de slag gegaan. En dat is eigenlijk ook wel logisch, omdat we iedereen betrokken bij de totstandkoming ervan. We kunnen hier dus voortvarend mee aan de slag."

Ondanks het tekortschietende budget. Want wat voor de hele onderwijswereld geldt, geldt ook voor het Carmelcollege. "Het aantal taken en verantwoordelijkheden neemt alleen maar toe, terwijl het onderwijsbudget niet evenredig meestijgt," aldus Mobach. "Dat heeft een recent rapport van McKinsey in opdracht van het ministerie van OCW nog maar eens haarfijn aangetoond. Maar daar moeten we ons toch maar niet al te veel door laten leiden. Zeker in deze tijd moeten we vooral blijven uitgaan van onze eigen kracht."

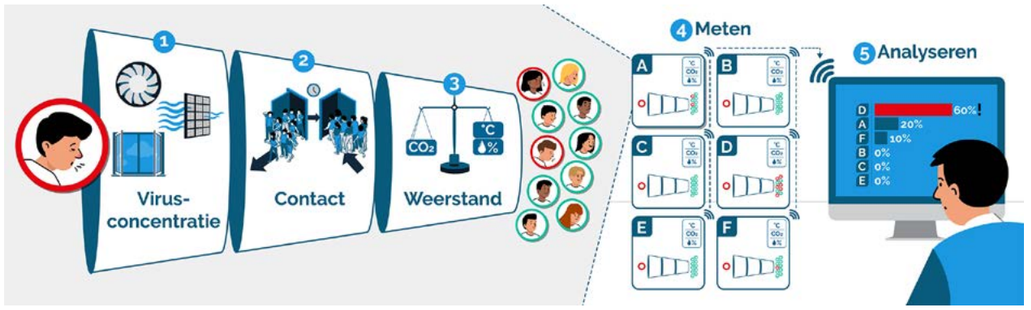

Luchtkwaliteit

5 praktische wintertips

Door:
Joeri Verasdonck en Bas Ummels

Luchtkwaliteit en COVID-19, veel huisvestingsmedewerkers zitten met de handen in het haar. Ventileren met open ramen werkt goed zolang het warm is, maar met de winterse vrieskou is een andere aanpak nodig. Gelukkig kan er met minimale middelen al veel gedaan worden. Dit artikel geeft 5 praktische tips om risico's te managen in de winter.

Om een uitbraak van het virus te voorkomen, moet de keten van verspreiding doorbroken worden. Dat kan op meerdere schakels, zoals schematisch weergegeven in de afbeelding. Ten eerste door de aanwezigheid van virusdeeltjes omlaag te brengen, ten tweede door blootstelling aan virusdeeltjes te verminderen en ten derde door te zorgen dat de weerstand sterker is dan het virus. Vervolgens leveren meting en analyse de juiste inzichten in hoe de verspreidingsketen doorbroken kan worden.

1 Virusconcentratie – Verhoog luchtverversing of filter de lucht

Als een geïnfecteerde leerling zich in een lokaal bevindt, komen er continu virusdeeltjes in de lucht. Hoe kleiner de concentratie van deze deeltjes, hoe lager het risico. Aanvoer van verse lucht d.m.v. ventilatie houdt de concentratie laag. Dit kan door meer mechanische ventilatie of door ramen open te zetten. Indien meer luchtaanvoer niet haalbaar is, is het zuiveren van de lucht met air purifiers een alternatief.

2 Blootstelling – Let extra op met wissels van lokalen

Indien er virusdeeltjes aanwezig zijn, moet het aantal leerlingen dat daaraan wordt blootgesteld zo laag mogelijk gehouden worden. Wanneer bij een volgende les een nieuwe klas het lokaal zonder doorluchten betreedt, hangt de lucht van de vorige klas er nog. Dit kan leiden tot kruisbesmetting tussen klassen. Geruime tijd doorluchten bij een klassenwissel is essentieel om dit te voorkomen.

3 Weerstand – Pas op met te veel koude buitenlucht

Twee factoren zijn van belang als een leerling toch wordt blootgesteld aan het virus: Hoe snel virusdeeltjes inactief worden en de weerstand van de leerling. Beide factoren zijn optimaal onder voor mensen aangename omstandigheden, namelijk een combinatie van temperatuur rond 22 °C en luchtvochtigheid van 40 tot 60%. Door ramen open te zetten in de winter, dalen zowel temperatuur als luchtvochtigheid. Het is dus belangrijk om de juiste balans te vinden tussen enerzijds voldoende verse lucht, en anderzijds een goede temperatuur en luchtvochtigheid. Dit geldt zowel voor het comfort van de leerlingen, als voor het verlagen van besmettingsrisico's.

4 Meten – Meet CO2, temperatuur en luchtvochtigheid

Het risico op verspreiding zoals beschreven in de punten 1-3 kan in kaart gebracht worden door het meten met sensoren. Zo betekenen CO_2 waarden van onder 800 ppm dat een lokaal voldoende verse lucht ontvangt. Door continu CO_2, temperatuur en luchtvochtigheid te meten, is duidelijk in welke lokalen er weinig risico op verspreiding is, en in welke lokalen actie nodig is.

5 Analyseren – Maak inzichtelijk welke acties nodig zijn

Door wekelijks de juiste analyses te bekijken, wordt duidelijk welke actie ondernomen moeten worden. Bijvoorbeeld: Structureel te hoge CO_2 waarden in aanliggende lokalen kan duiden op een klep in het ventilatiesysteem die open moet worden gezet; Te lage temperaturen in combinatie met lage CO_2 concentraties betekent dat minder ramen open hoeven; Hoge CO_2 waarden bij de start van een lesuur betekent dat er meer moet worden doorgelucht tijdens een klassenwissel. Daarmee kan de situatie iedere week verbeterd worden en komen we veilig de winter door!

Dit artikel wordt u aangeboden door:
AmbiTek BV
040 240 5001
info@ambitek.eu
www.ambitek.eu

Gezien &gelezen

Postcode

Meer dan een derde (35,7%) van de Nederlandse leerlingen zit op een school waar een lerarentekort is. Scholen met veel achterstands-leerlingen hebben vaker een gebrek aan geld en leerkrachten. Dat concludeerde een internationaal Pisa-onderzoek. “In deze scholen hebben leerlingen een dubbele achterstand”, schrijven de onderzoekers. “Die van hun sociaaleconomische achtergrond én van het schoolsysteem. Het is zorgelijk dat je postcode je kansen in het leven bepaalt.”

www.aob.nl

Gezondere kantines

Het aanbod én de uitstraling van schoolkantines wordt gezonder als scholen begeleiding krijgen. Dat blijkt uit promotieonderzoek van Irma Evenhuis aan de VU. Goed nieuws, want een gezond voedselaanbod op school kan jongeren stimuleren tot gezondere voedselkeuzes. De onderzoeksresultaten worden

gebruikt om het programma De Gezonde Schoolkantine van het Voedingscentrum te verbeteren en scholen verder te ondersteunen, onder andere met de Schoolkantine Brigadiers.

In Nederland heeft één op de zeven jongeren tussen de 12 en 17 jaar overgewicht. Willen we dat jongeren gezonder opgroeien, dan is het belangrijk dat zij ook op school gezond eten en drinken. Maar wat is gezond en hoe presenteer je dat aan leerlingen? Het Voedingscentrum biedt scholen richtlijnen: een gezonde schoolkantine is een plek waar het oog van de leerlingen meteen valt op de gezondere keuze, volkoren broodjes met gezond beleg, groente en fruit.

Evenhuis: “Elke school is uniek. De één heeft een kantine met professionele catering en in de ander maken leerlingen zelf producten. Echter, de richtlijnen zijn van toepassing op alle kantines. Daarom is het belangrijk dat elke school een eigen implementatieplan maakt samen met alle betrokkenen. Daarin spreken ze af wat ze willen bereiken en wie erbij betrokken zijn.”

“Mijn onderzoek laat bovendien zien dat wanneer scholen ondersteuning krijgen bij het implementeren van die richtlijnen, niet alleen het aanbod en de uitstraling gezonder worden, ook zijn de betrokkenen gemotiveerder en krijgen ze meer kennis waardoor ze uiteindelijk minder ondersteuning nodig hebben.” Hoe die begeleiding eruit ziet, verschilt. Scholen waardeerden persoonlijke bezoek en advies van een Schoolkantine Brigadier en online tools zoals de Kantinescan het meest.

VU.nl

Investeren werkt

“De afgelopen tien jaar is de kansongelijkheid in het basisonderwijs toegenomen. Door Covid-19 wordt dat nog eens versneld. Willen we daar structureel wat aan doen dan zijn honderden miljoenen euro's nodig”, bepleit Hans Spekman, directeur van het Jeugdeducatiefonds. “Niet incidenteel maar structureel en niet ongericht maar gericht op wat bewezen is. Dan zorgen we ervoor dat we kinderen echt een gelijke kans geven.”

Investeren in onderwijs om achterstanden weg te werken heeft aantoonbaar een structureel inkomenseffect. Dit blijkt uit een rapport ‘Ieder kind een kans! Interventies voor gelijke kansen in het basisonderwijs' dat is geschreven door het Education Lab NL in opdracht van het Jeugdeducatiefonds en ABN AMRO Foundation.

www.jeugdeducatiefonds.nl

Luisterpost

Als de jeugd in Rotterdam-Zuid niet naar het museum gaat, komt Boijmans Van Beuningen wel naar hen toe. Dat is de gedachte achter de ‘luisterpost-locatie’ die het museum aan het begin van dit schooljaar geopend heeft in het Huis van de Wijk Hillevliet. Drie dagen in de week krijgen basisscholieren uit de omringende wijk kunst- en cultuurlessen.

Het maakt onderdeel uit van de verlengde leertijd-lessen, waarin extra aandacht wordt besteed aan deelnemende kinderen om hen gelijke kansen te bieden op een succesvolle toekomst.

www.boijmans.nl

Eigen moestuin

Om ervoor te zorgen dat kinderen gezonder gaan eten, moet iedere basisschool in Nederland een eigen moestuin krijgen. Daarvoor pleit Vincent van der Veen, projectmanager Kind en Natuur van IVN Natuureducatie. Als leerlingen meer in de praktijk leren waar hun voedsel vandaan komt, zal het aantal kinderen met overgewicht afnemen.

“Een schooltuin moet net zo logisch worden als een gymlokaal”, stelt Van der Veen. Aanleiding is het verschijnen van de film De Schooltuin, in het kader van 100 jaar schooltuinen in Nederland.

www.ivn.nl

Ontoereikend

Het beschikbare geld voor primair en voortgezet onderwijs is niet voldoende om de door politiek en samenleving gestelde ambities te realiseren. Dat constateert onderzoeksbureau McKinsey in het rapport ‘Een verstevigd fundament voor iedereen’. Het rapport bevat de resultaten van een onderzoek naar de doelmatigheid en toereikendheid van het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. De onderzoekers zien dat de resultaten van het primair en voortgezet onderwijs onder druk staan, scholen minder goed presteren en de verschillen tussen scholen groter worden.

www.poraad.nl

Luister je?

Gesprekken met kinderen voeren we allemaal. Voor leerkrachten en medewerkers in het onderwijs is het een kerntaak. In Luister je wel naar mij? beschrijft Martine Delfos hoe je gesprekken met kinderen van vier tot en met twaalf jaar voert. Hoe krijg je ze aan de praat over wat hen bezighoudt? Moet je praten en spelen tegelijk? Welke vraagtechnieken zijn op welke leeftijd geschikt? In het boek is het meest recente onderzoek verwerkt tot een model van leeftijdsgewijze vormen van gespreksvoering.

www.mdelfos.nl

Dubbel schermtijd

De online schermtijd is bij kinderen bijna verdubbeld tijdens de ‘intelligente lockdown’ vorig voorjaar. Dat blijkt uit internationaal onderzoek van softwarebedrijf NortonLifeLock.

Kinderen spendeerden internationaal gezien dagelijks gemiddeld 3 uur en 11 minuten meer online dan normaal. Daarmee waren ze ongeveer de helft van het aantal wakkere uren online: meer dan 7 uur.

Hoewel ouders zich zorgen maakten over de cyberveiligheid en nieuwe regels instelden voor gebruik van online middelen binnen het gezin, vond een merendeel (77%) van de ouders die kinderen thuis lesgaven dat technologie essentieel was voor het volgen van onderwijs. Driekwart van de ouders zag ook hun eigen schermtijd toenemen.

www.emerce.nl

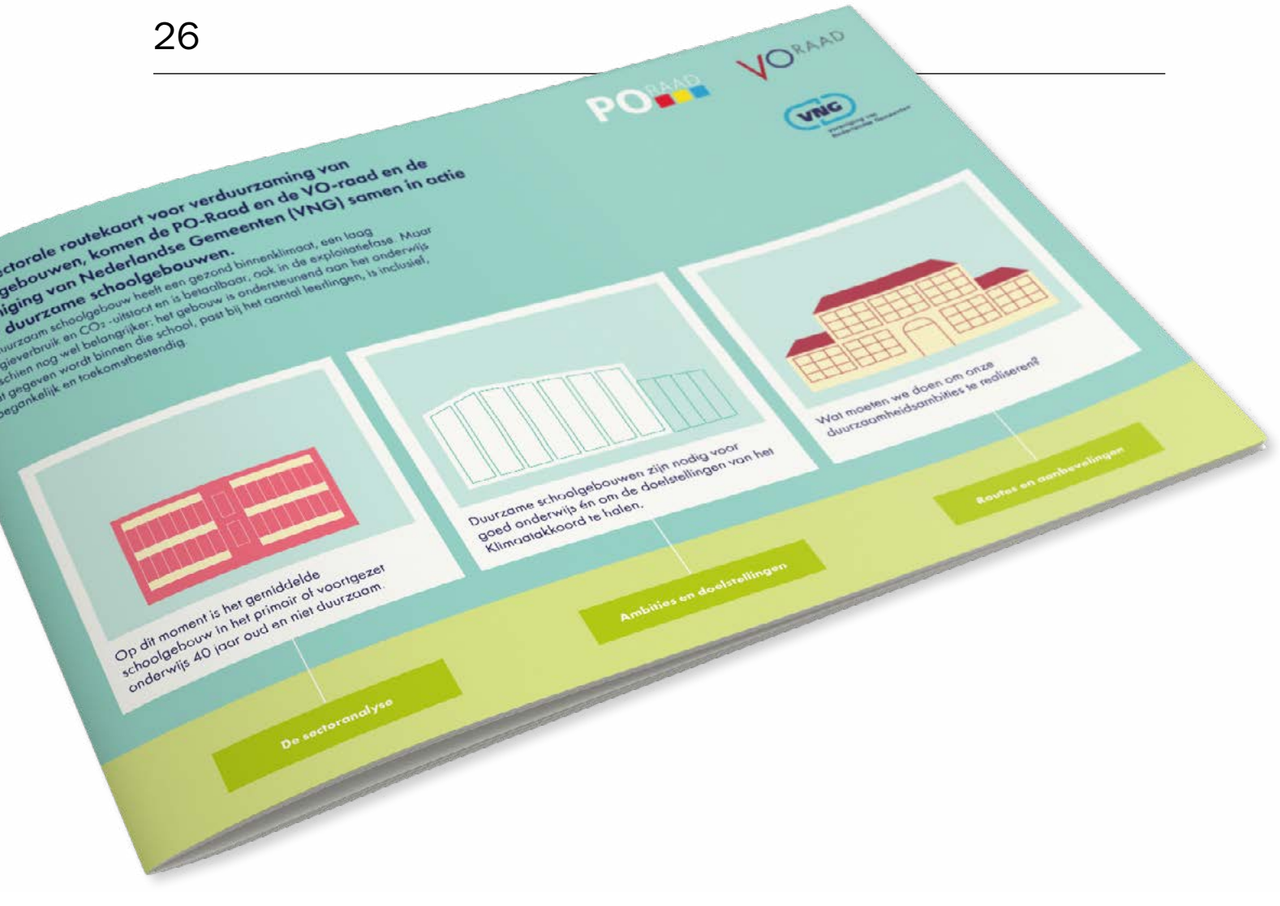

Routekaart verduurzaming

Door: **Schoolfacilities**

De PO-Raad, VO-raad en VNG hebben een sectorale routekaart opgesteld om in 2050 te voldoen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van het Klimaatakkoord. Bouwstenen vertaalt de routekaart naar een stappenplan.

Twee keer zo snel

Op dit moment is een gemiddeld schoolgebouw in het basis- of voortgezet onderwijs 40 jaar oud en niet duurzaam. Van de schoolgebouwen heeft 80% een slecht binnenklimaat en 31% van de scholen heeft energielabel G. Doorgaan op bestaande weg is geen optie, aldus de opstellers van de routekaart. Als we doorgaan zoals het nu gaat, duurt het 75 jaar voordat alle scholen in Nederland zijn verduurzaamd. Het moet twee keer zo snel. .

Om alle scholen in het primair en voortgezet onderwijs in 40 jaar te verduurzamen, moeten er ieder jaar 198 gebouwen worden aangepakt en 66 gebouwen aardgasvrij worden gemaakt en van zonnepanelen worden voorzien. Hoe? Daarvoor hebben de PO-raad, de VO-raad en de VNG in het najaar van 2020 routekaarten opgesteld; waarvan één speciaal voor het primair en voortgezet onderwijs. Het Bouwstenen-netwerk vertaalde de VNG-routekaart naar een stappenplan met aandachtspunten en tools die door zowel scholen als gemeenten kan worden gebruikt.. .

> een duurzame school heeft een gezond binnenklimaat

Schoolfacilities, december 2020

Stap voor stap

Ingrid de Moel, directeur Bouwstenen: ‘Het stappenplan biedt een leidraad voor het verduurzamen van de hele portefeuille. Alles draait om het functioneren van de gebouwen: dat ze doen waarvoor ze zijn bedoeld, voor een specifieke groep, op een specifieke plek. Een schoolgebouw is immers pas duurzaam als het optimaal in dienst staat van onderwijs. Een duurzaam schoolgebouw heeft een gezond binnenklimaat, een laag energieverbruik en is betaalbaar, ook in de exploitatiefase. Nu geven scholen gemiddeld 15% meer geld uit aan huisvesting dan ze bekostigd krijgen.’

‘Het stappenplan is een cyclus van plan, do, check, act; een cyclus van continue leren. Aan alle stappen liggen technische, financiële, organisatorische en bestuurlijke keuzes ten grondslag. Die keuzes hebben alleen het gewenste effect, als het samenspel tussen partijen klopt. Samen kunnen partijen zoeken naar manieren om meer resultaten te halen en knelpunten weg te nemen. Gebruikers, de gebouwen en alle betrokkenen kunnen steeds bruikbare informatie leveren over wat wel of niet werkt en hun gedrag en keuzes bijstellen. Informatie die we kunnen gebruiken om de diverse stappen in de route te optimaliseren.’.

> een cyclus van continue leren

In actie

Wat kunnen schoolbesturen en gemeenten nu doen? Schoolbesturen en gemeenten kunnen gezamenlijk de kwaliteit en duurzaamheid in de huidige portefeuille in kaart brengen en samen een visie op onderwijshuisvesting bepalen, bijvoorbeeld in een integraal huisvestingsplan (IHP). Scholen geven inzicht in hun huisvestingscijfers en hun meerjarenonderhoudsplan (DMJOP).

In de klimaatopgave voor de huisvesting van scholen in het primair en voortgezet onderwijs is de gemeente leidend. Gemeenten zijn ook verantwoordelijk voor de wijkgerichte aanpak, de Regionale Energiestrategie en Integrale Huisvestingsplannen (IHP). Gemeenten worden binnenkort verplicht IHP’s op te stellen, die als het ware lokale routekaarten zijn. Daarin moet ook de verduurzamingsopgave worden meegenomen. Een speciale commissie gaat deze IHP’s beoordelen en kan aanwijzingen geven om aanvullende maatregelen te treffen, zo is in de routekaart te lezen.

Waar mogelijk moeten de gebouwen meteen op het niveau van de eindnorm worden gebracht. Dat betekent: alle gebouwen meteen naar ENG, dus geen BENG of EPC 0,7. Voor

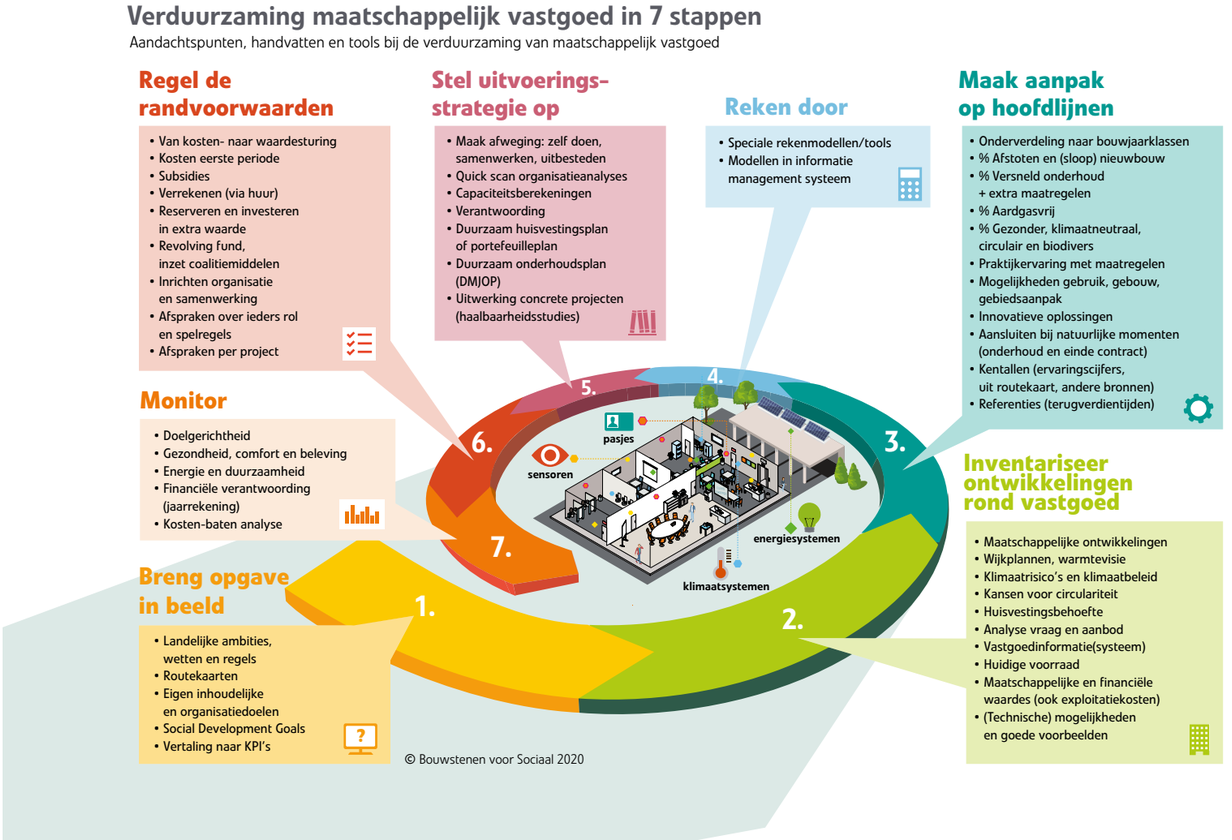

2030 moeten alle scholen de EML-maatregelen hebben uitgevoerd, staat in de routekaart.

> informatie om te optimaliseren

Grote geheel voor ogen
Volgens de planning in de routekaart start de verduurzaming dit jaar met een programma Scholen op Koers naar 2030. In 2022 zouden alle scholen de huisvestingscijfers in beeld moeten hebben en een duurzaam meerjarenonderhoudsplan hebben opgesteld. Streven is ook dat over 5 jaar, in 2025, alle gemeente een duurzaam IHP hebben. Ook zijn gemeenten verplicht de data uit die IHP's aan de monitoringscommissie te geven. De commissie controleert elke twee jaar de voortgang en grijpt indien nodig in, aldus de routekaart.

Ingrid de Moel: 'Het stappenplan, met aandachtspunten en tools is natuurlijk een vereenvoudigde weergave van de werkelijkheid. In de praktijk zal de route niet stap voor stap worden doorlopen. Er zullen op verschillende momenten belangrijke beslissingen worden genomen die bepalend zijn voor de verdere route. Zo is het beleid rond de energietransitie en de vertaling daarvan naar de eigen portefeuille bij veel organisaties verder uitgewerkt dan die rond klimaatadaptatie en circulariteit. En er kan van alles tussendoor komen waarop moet worden gehandeld, zoals we gezien hebben rond corona. Dat is niet erg, zolang we het grotere geheel maar voor ogen houden."

Informatie verzamelen
'Het stappenplan biedt evenmin een oplossing voor alle problemen. Data, mooie lijstjes met kentallen, investerings- en uitvoeringsplannen doen vermoeden dat de waarheid eensluidend is en op basis van data eenduidig te formuleren is. Dat is niet het geval. Wel is het zo dat bij alle stappen voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed goede en betrouwbare informatie van cruciaal belang is. Veel van die informatie moeten we nog verzamelen en veel hulpmiddelen en tools hiervoor moeten nog worden (door) ontwikkeld, maar we zijn onderweg, zegt Ingrid de Moel..'

> stappenplan op zich biedt geen oplossing

Financiering
De totale kosten voor het realiseren van de doelstellingen in de periode 2030-2050 worden door de PO-raad, VO-raad en VNG ingeschat op €42 miljard. Dat is €21 miljard meer dan wat er in het huidige scenario ongeveer wordt uitgegeven. Het huidige budget komt beschikbaar vanuit de reguliere middelen voor vervanging en renovatie, al is nog onduidelijk of dit geld ook werkelijk aan de verduurzaming besteed kan worden. Voor de andere €21 miljard wordt naar het Rijk gekeken, verdeeld over een periode van 30 jaar.

Gemeenten moeten het voortouw nemen in de financiering, schoolbesturen nemen zelf maatregelen die ze binnen 5 jaar kunnen terugverdienen. De opstellers van de routekaart geven aan dat de routekaart alleen haalbaar is bij voldoende financiële middelen. Dat is nu niet het geval.

Meer informatie

Zie de website van Bouwstenen (duurzaam en fris) voor meer informatie over de:

- aanpak van de verduurzaming door gemeenten en scholen
- praktijkervaring met maatregelen
- routekaarten voor het onderwijs en gemeenten beschikbare subsidies

En kijk ook bij:
publicaties - In Control, over informatiemanagement rond de verduurzaming

Belastingdienst

De toezichthouder & de btw

Door: BTW-INSTITUUT

Bijna elke onderwijsinstelling is ondergebracht in een stichting of vereniging. Een aantal toezichthouders, die samen de Raad van Toezicht vormen, houdt toezicht op de algemene gang van zaken binnen zo'n stichting of vereniging.

Vergoeding btw belast?
Toezichthouders krijgen doorgaans een periodieke vergoeding voor hun werkzaamheden. Een vraag die de afgelopen jaren speelde was of deze vergoeding belast is met btw. Een niet onbelangrijke vraag, als je bedenkt dat de vergoeding hierdoor met 21% verhoogd wordt en deze btw voor een onderwijsinstelling meestal niet aftrekbaar is.

Tot 2013 gold een goedkeuring, waardoor toezichthouders en commissarissen die maximaal vier functies vervulden, geen btw hoefden te berekenen. Begin 2013 werd dit beleid ingetrokken en moest per geval beoordeeld worden of het toezichthouderschap of commissariaat ervoor zorgde dat er btw-plicht ontstond. Er volgde een tijd waarin het voor toezichthouders en commissarissen onzeker was of zij nu wel of geen btw moesten berekenen.

Uitspraak Hoge Raad
Afgelopen zomer heeft de Hoge Raad aan deze onzekerheid een eind gemaakt door in het geval van een voorzitter/lid van een bezwarencommissie, die werkzaam is voor diverse ministeries, te oordelen dat zij geen btw hoefde te berekenen over haar werkzaamheden. Naar het oordeel van de rechter was duidelijk dat het hier om een economische activiteit gaat, maar verricht zij deze activiteiten niet zelfstandig. Ze is namelijk onderdeel van een commissie en handelt daarom niet op eigen naam en voor eigen rekening. Ook loopt zij geen economisch risico, zoals bij een zelfstandig ondernemer wel het geval is. Kortom: een individueel lid van een commissie moet in principe niet gezien worden als een btw-ondernemer.

In de praktijk
De staatssecretaris heeft beloofd om naar aanleiding van dit arrest van de Hoge Raad nieuw beleid op te stellen voor toezichthouders en commissarissen. Dat beleid laat vooralsnog op zich wachten.

In de tussentijd is het goed als een onderwijsinstelling zich bewust is van de btw-gevolgen bij het bespreken van de hoogte van de vergoeding met een toezichthouder. Ook voor de toezichthouder is het goed om te weten dat hij of zij in principe geen btw-ondernemer wordt bij toetreding tot de Raad van Toezicht. Mocht de toezichthouder tóch btw-ondernemer worden, dan kan hij mogelijk een beroep doen op de nieuwe kleineondernemersregeling, zodat hij alsnog geen btw hoeft te berekenen. Het blijft in alle gevallen verstandig om, bij aanvang, een 'dubbelcheck' te doen. Dit voorkomt nare financiële verrassingen achteraf.

Tip
Bespreekt u namens de onderwijsinstelling de hoogte van de vergoeding met een toezichthouder? Zorg er dan voor dat u een vergoeding 'inclusief eventueel verschuldigde btw' afspreekt. Dit zorgt ervoor dat, mocht later blijken dat de toezichthouder toch btw moet afdragen, de onderwijsinstelling geen btw nagefactureerd kan krijgen!

Beroep &branche

Regie in bouw

Nieuwbouw of renovatie van een schoolgebouw vraagt veel van schooldirecteuren en andere professionals die zich bezighouden met het bouwproces. Hoe neem je regie? Hendri Last, algemeen directeur van Reformatorische Schoolvereniging Rijssen (RSVR), vertelt over zijn ervaring. “We hebben vijf scholen in ons bestuur. Twee daarvan zijn toe aan nieuwbouw, in 2021 en 2023. In 2014 had ik al eens een bouwproces doorlopen, dus ik wist dat het complex zou worden. Samen met één van de locatiedirecteuren heb ik daarom de leergang Regisseur onderwijs en gebouw bij de AVS Academie gevolgd. Daardoor komen wij meer beslagen ten ijs als we met de bouwwereld om de tafel zitten.”

In een tweedaagse training werd de basis gelegd door middel van drie fases in het bouwproces: ideeënvorming, ontwerpproces en uitvoering. Na de tweedaagse vonden nog zeven lesdagen plaats op verschillende locaties, onder meer bij een bank, een bouwbedrijf, een ontwerper van schoolinterieurs en de gemeente om de deelnemers verschillende perspectieven mee te geven. “Inzicht in het proces is belangrijk. Je moet weten wanneer er wat op je afkomt. Ook is het belangrijk dat je het team meeneemt. Teamleden hebben vaak goede gedachten over de inrichting waar je rekening mee kunt houden in je bouwplannen. Daar krijgt je tools voor aangereikt.“

www.avs.nl

Hendri Last

Zorgverzekering

Nederland is op dit moment in de ban van het coronavirus. Hoe en wanneer deze crisis voorbij is, weten we nog niet. Wel is nu heel duidelijk de extra aandacht voor gezondheid, weerstand en preventie zichtbaar.
Scholen en hun medewerkers tonen hierbij een enorme veerkracht, maar zijn tegelijkertijd ook kwetsbaar. Daarnaast staat de mentale gezondheid van veel onderwijsprofessionals op dit moment onder grote druk. Zij hebben vaak specifieke zorgwensen zoals fysiotherapie en toegang tot programma’s voor mentale weerbaarheid. Daarom zijn niet alle standaard zorgverzekeringen toereikend genoeg voor deze beroepsgroep.
Verus biedt in samenwerking met Zilveren Kruis, VGZ en Pro Life drie collectiviteiten aan voor onderwijsprofessionals en hun gezinsleden. In deze collectiviteiten is er uiteraard een premiekorting afgesproken, maar er zijn standaard ook extra dekkingen opgenomen. Daarnaast geeft Verus samen met deze verzekeraars veel aandacht aan preventie en toegang tot allerlei mentale en fysieke zelf-training programma’s.

Bent u benieuwd naar ons aanbod? Vergelijk dan uw huidige zorgverzekering met de collectiviteiten van Verus en oordeel zelf of het iets voor u is!

verusprolongatie.z-advies.nl/

Arbocatalogus-VO

Voion heeft in opdracht van de sociale partners een norm voor het coronavirus in de Arbocatalogus-VO ontwikkeld. In deze aanvulling op de huidige Arbocatalogus-VO vinden scholen alle maatregelen die ze moeten nemen om blootstelling aan het coronavirus bij medewerkers, leerlingen en hun naasten te voorkomen. De Inspectie SZW heeft deze norm voor het coronavirus goedgekeurd en zal deze gebruiken als referentie bij de handhaving.

Naast de norm coronavirus en een checklist vindt u op de site handige tips en links en veelgestelde vragen en bijbehorende antwoorden. Kennis over het coronavirus is nog volop in ontwikkeling waardoor inzichten kunnen wijzigen en de norm bijgesteld kan worden.

Bekijk de norm coronavirus met bijbehorende checklist RI&E op

www.arbocatalogus-vo.nl

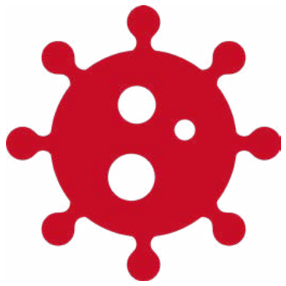

Nieuw convenant

De meeste organisaties binnen het hoger en wetenschappelijk onderwijs hebben deelgenomen aan het convenant Meerjarenafspraken Energie Efficiëntie (MJA3). Dit convenant loopt af op 31 december 2020. Vanuit de verschillende sectoren die aan het MJA-convenant deelnemen, is de wens geuit te onderzoeken of een vervolgconvenant mogelijk is. Aan dit verzoek wordt nu gevolg gegeven door de ministeries van EZK en BZK in afstemming met VNO-NCW en sectorvertegenwoordiging binnen de dienstensectoren.
Het is de bedoeling dat eind dit jaar conceptteksten van deze convenanten beschikbaar zijn voor verdere afstemming en consultatie.

Een vervolgconvenant zal op 1 januari 2021 nog niet gereed zijn wanneer de MJA3 verloopt. Vanaf die datum zullen partijen aan de reguliere wetgeving moeten voldoen. Hierover wordt binnenkort een brief gestuurd naar de verschillende sectoren.

www.rvo.nl

Groningen stimuleert kansengelijkheid via IHP

Wethouder-Carine-Bloemhoff

‘Elk kind heeft recht op een goed schoolgebouw’

Door **Jacqueline Bot**

Kansenongelijkheid is een van de grootste issues in het onderwijs. Een gemeente waar veel gebeurt om dit tegen te gaan, is Groningen. Naast diverse inhoudelijke initiatieven en subsidieregelingen maakt ook het integrale huisvestingsplan (IHP) onderdeel uit van de aanpak. Zo is in het IHP afgesproken dat scholen in uitdagingswijken voorrang krijgen bij nieuwbouw en renovatie.

> uitdagingswijken krijgen voorrang

Het is in ons land niet goed gesteld met de kansen in het onderwijs. De laatste tien jaar liep de ongelijkheid op, blijkt keer op keer uit onderzoek van de Onderwijsinspectie. Het PISA-rapport uit 2019 toont aan dat de situatie zelfs verslechtert: het verschil tussen leerlingen van laag- en hoger opgeleiden neemt toe.

Voor de gemeente Groningen is dit een herkenbaar probleem, weet onderwijswethouder Carine Bloemhoff. “Ook bij ons is de afgelopen jaren de ongelijke verdeling over scholen van leerlingen met verschillende sociaal-economische achtergronden snel gestegen.” Of anders gezegd: een kind van hoogopgeleide ouders uit een rijke buurt gaat vaak naar een andere school dan iemand uit een mindere wijk.

De gemeente en de scholen zelf vinden dat “niet acceptabel”. Ze hebben daarom gezamenlijk een maatschappelijk akkoord opgesteld met afspraken om de kansengelijkheid te stimuleren. De basisscholen in Groningen zijn nu immers te weinig gemengd: op de ene zitten veel kinderen uit welvarende milieus, op de andere juist voornamelijk uit een armer gezin. Volgens de wethouder “kunnen leerlingen zich beter ontwikkelen als ze ook leeftijdsgenootjes van andere achtergronden ontmoeten, en over en weer een band krijgen.”

Nieuwbouw en renovatie

Om te bereiken dat kinderen van verschillende milieus met elkaar in contact komen, is een “fysieke ingreep” nodig, zegt ze. “Daarom investeren we komende jaren in renovatie en nieuwe schoolgebouwen in de noordelijke stadswijken, op de plekken waar de segregatie het grootst is.” Deze ingrepen maken onderdeel uit van het kersverse integrale huisvestingsplan ‘investeren in onderwijs’ waarin beschreven staat welke investeringen de gemeente van 2020 tot 2039 wil doen in alle gebouwen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs in de stad.

Zo worden in de eerste periode, tot en met 2023, 18 scholen aangepakt, waarvoor 60 miljoen euro is uitgetrokken. Schoolbesturen en gemeente hebben zich voor het investeringsplan gezamenlijk gebogen over de behoefte aan ruimte, de technische kwaliteit en de huidige gebruikerservaring van de gebouwen. “De scholen in uitdagingswijken krijgen voorrang in het plan”, zegt Bloemhoff. “Op die manier zetten we het recht op goed onderwijs, in een goed gebouw, voor álle kinderen, centraal.”

> 30% onder de armoedegrens

Armoedegrens

Hoog op de lijst staat de Bisschop Bekkerschool in de wijk Paddepoel. Op deze multiculturele Daltonschool heeft tachtig procent van de leerlingen ouders met een lager inkomen, waarvan zeker dertig procent onder de armoedegrens zit, vertelt schoolleider Wally van der Vlugt: “Zij hebben geen geld voor gymschoenen, een schoolreisje, laptop of een fiets. Vanuit diverse geldpotjes, mede gefinancierd door de gemeente, helpen wij hen om dit soort dingen toch te kunnen betalen. We hebben daarvoor een zogeheten brugfunctionaris in dienst, die gesubsidieerd wordt vanuit de gemeente.”

De school, gevestigd in een jaren ’60 gebouw, komt in aanmerking voor nieuwbouw en deels renovatie. “Het gebouw is sober onderhouden en voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd”, zegt Van der Vlugt. “Door de verschillende verbouwingen in de loop der jaren is de functionaliteit ver te zoeken. Soms zelfs in letterlijke zin. Zo zit het lokaal van de schakelklas bij groep 3 en 4, terwijl je hen liever bij de kleuters in de buurt hebt. En door ruimtegebrek kunnen leerlingen nauwelijks apart zitten, terwijl dat eigenlijk een voorwaarde is voor ons onderwijs, waarbij persoonlijk leren centraal staat. Juist deze kinderen, die al een maatschappelijke achterstand hebben, verdienen meer.”

Wally van der Vlugt

Gedateerd gebouw

Van der Vlugt: “Wat veel rijkere ouders in de wijk niet weten en wat ook maar niet lukt om hen duidelijk te maken, omdat ze zelfs niet naar informatieavonden komen, is dat wij een hele goede school zijn. Dat blijkt ook steeds uit de rapporten van de onderwijsinspectie. Maar hoeveel prachtige dingen we ook doen, met het gedateerd gebouw waarin we zitten, fietsen zij ons nu stug voorbij en trappen liever tien minuten door naar een andere school.”

> ze fietsen ons voorbij

Als het monumentale pand over een paar jaar in oude luister is hersteld, zoals de bedoeling is, kan de school echter uitgroeien tot het pareltje van de wijk, meent ze. “Het is een Groningse School. Dit markante ontwerp staat van oorsprong bekend om de uitstekende functionaliteit, met ruime lokalen, brede gangen, goede natuurlijke ventilatie en een slimme indeling.” Daarnaast zal het later aangebouwde deel vervangen worden door nieuwbouw, compleet met alle moderne voorzieningen als een leerplein, kooklokaal, sportfaciliteiten en moestuin. “De school wordt dan mogelijk ook interessant voor ouders uit andere milieus”, verwacht Van der Vlugt.

Gezamenlijke folder

Andere initiatieven die uitgerold worden in Groningen, zijn bijvoorbeeld ‘vriendschapsscholen’ met gezamenlijke voor- en naschoolse activiteiten. Dit ter bevordering van contacten tussen leerlingen van verschillende achtergronden. En scholen in segregatie buurten gaan de informatievoorziening aan ouders gelijk trekken, door zich te presenteren via gezamenlijke folders.

De plannen om de kansenongelijkheid in het onderwijs aan te pakken, zijn ontstaan tijdens de vorming van het college na de verkiezingen, vertelt wethouder Bloemhoff. “We zijn toen met de schoolbesturen, schoolleiders en andere partners om de tafel gaan zitten, om te kijken wat de behoeften waren. Die bleken al snel in dezelfde richting te wijzen.”

Dé tip van Bloemhoff over de Groningse methode? “Het is belangrijk om een integrale aanpak te ontwikkelen, op de langere termijn, waarbij de sociale kaart een van de rode lijnen is.”

Het IHP van Groningen was onderwerp van gesprek tijdens de Maatschappelijk Vastgoeddag op 3 december 2020. Het IHP van Groningen is te vinden op de website van Bouwstenen voor Sociaal, net als veel ander recente ‘beleidsrijke’ IHP’s.

Waardeer de leerkracht

Wie in het onderwijs werkt, heeft een mooi maar pittig beroep. Een kop koffie of thee om de dag goed te beginnen is dan erg welkom. Bij Fortune Coffee begrijpen we hoe belangrijk dit is. Een koffieautomaat met heerlijke koffie en thee spreekt waardering uit aan alle hardwerkende leerkrachten en medewerkers in het onderwijs. En laten wij nou dé specialist zijn in koffie, koffieautomaten en alles wat daarbij komt kijken. En om ook onze waardering uit te spreken, doneren wij graag € 250,- aan de personeelspot bij aanschaf van een koffieautomaat. Een mooie bijdrage om het personeel eens goed in het zonnetje te zetten.

Maak kennis met de vijf beloftes van Fortune Coffee. 'Eerst koffie' is ons motto, daarom willen wij dat jij van die koffie geniet. Altijd! Daar is onze werkwijze op gericht. Dus, kies jij voor Fortune Coffee, dan beloven wij het volgende aan jou:

1. Eén contactpersoon, altijd dichtbij
2. Persoonlijke relatie met een glimlach
3. Kwaliteit in koffie, koffieautomaten en natuurlijk service
4. MVO geeft ons richting
5. Meer dan alleen koffie

Wil jij ook heerlijke koffie en thee bij jou op school? Vraag dan nu een vrijblijvende offerte aan op www.fortune.nl/onderwijs. Bij aanschaf van een koffieautomaat doneren wij

€ 250,- aan de personeelspot*. U kunt de Fortune adviseur uit uw regio ook rechtstreeks bereiken via 0800-1012.
*Zolang de scholenactie loopt.

Fortune Coffee
www.fortune.nl/onderwijs

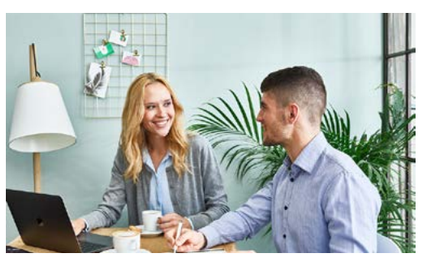

Inkoopkenniscentrum

Inkoop heeft een prominente rol binnen het onderwijs. Dit komt onder andere door bewustwording bij bestuurders en directie, als gevolg van de toenemende aandacht op het dossier inkoop en aanbesteden in het 'Onderwijsaccountantsprotocol'.

Pro Mereor is een gespecialiseerd inkoopadviesbureau voor het onderwijs. Klanten variëren van primair onderwijs tot hoger onderwijs. In ruim 20 jaar heeft Pro Mereor een brede klantenkring opgebouwd in onderwijs, zorg en overheid en kan bogen op aansprekende referenties.

Ruime ervaring op het gebied van inkoop en Europees aanbesteden koppelt Pro Mereor aan specialistische kennis. Haar dienstverlening kenmerkt zich door een hands-on mentaliteit en een pragmatische aanpak. Praktische advisering waarmee uw organisatie direct aan de slag kan.

De inkoopadviseurs en juristen van Pro Mereor zorgen ervoor dat de aanbestedingswetgeving begrijpelijk en inzichtelijk is en borgen de doel- en rechtmatigheid. De inkoopadviseurs hebben alle kennis in huis om klanten te bedienen binnen uiteenlopende segmenten, zoals onder andere facilitaire diensten en leveringen, hrm-diensten en ICT-diensten.

Door de brede ervaring worden klanten voorzien van deskundig en juridisch advies op gebied van inkoop en aanbesteden.

Pro Mereor ondersteunt op het gebied van:

- Inkopen en organisatie
- Europees aanbesteden
- Inkoopcollectieven
- Inkooptrainingen
- Inkoopcontractmanagement

Pro Mereor
www.pro-mereor.nl

Voorkomen is beter

Fiscaliteit is in de onderwijspraktijk nooit ver weg. Toch krijgt het onderwerp vaak weinig aandacht. Dat is jammer. Niet alleen lopen onderwijsinstellingen fiscaal voordeel mis, ook lopen zij het risico een naheffing te krijgen of zelfs een forse boete omdat niet correct is afgedragen aan de fiscus. Wilt u in control zijn en meer weten over fiscale actualiteiten in het onderwijs? TK Advocaten en Van Ree accountants organiseren op 12 november 2020 een gezamenlijk (kosteloze) webinar over fiscale en arbeidsrechtelijke actualiteiten in het onderwijs.

Aan de orde zullen onder andere komen het Coronabesluit inzake uitruil van vaste reiskostenvergoeding in combinatie met de cafetariaregeling, de inhuur van derden en de fiscale beoordeling dienstbetrekking, in- en uitleen van personeel door samenwerkingsverbanden, de koepelvrijstelling btw bij samenwerking in het onderwijs, de fiscale eenheid ter voorkoming van omzetbelasting en de wijze waarop daaraan wordt voldaan, afdracht en aftrekrecht omzetbelasting bij zonnepanelen en de btw-positie van toezichthouders in het onderwijs. Ook zal ingegaan worden op de nieuwe RVU-regelgeving met ingang van 1 januari 2021 die een tijdelijke drempelvrijstelling introduceert voor regelingen voor oudere werknemers.

TK Advocaten en Van Ree accountants zullen bovenstaande onderwerpen toelichten met voorbeelden uit de onderwijspraktijk en actuele jurisprudentie.

Wilt u een persoonlijke uitnodiging ontvangen voor het webinar, dan kunt u een e-mail sturen aan Iris Hoen (hoen@tk.nl).

TK advocaten
www.tk.nl

MJOP voor onderwijs

De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de schoolgebouwen komt steeds meer bij schoolbesturen te liggen. School Facility helpt schoolbesturen op een overzichtelijke manier het MJOP te actualiseren en te hanteren in de praktijk.

Conditiemeting conform NEN 2767

Hanteer de NEN 2767-norm, een objectieve, vastgelegde systematiek voor het vaststellen van de onderhoudsstaat van bouwkundige en installatietechnische elementen.

Een periode van 20/30 jaar

Bij een langere periode mist u geen relevant structureel onderhoud in uw planning en budget wat bij de veel gehanteerde looptijd van 10 jaar soms het geval is. Het opstellen van een MJOP verloopt conform wet- en regelgeving. Toch zijn genoeg keuzes te maken in de manier waarop het voor uw onderwijsinstelling het beste bijdraagt aan een gedegen beheer en grip op de kosten

Rapportages die aansluiten bij de behoefte

Van compleet en uitgebreide rapportage tot locatiegerichte samenvatting. Tevens een accountant-proof verantwoording van de jaarlijkse onderhoudsvoorziening en uitnutting. School Facility overlegt welke rapportages het beste passen bij uw organisatie.

Maak het digitaal (FMIS)

Houd de MJOP planning en reservering bij in een FMIS voor digitale werkbonnen en een overzichtelijk dashboard. School Facility adviseert u desgewenst over de mogelijkheden.

Staat het actualiseren van het MJOP al een tijd op uw de lijst of moet deze weer worden opgesteld? Met School Facility haalt u expertise in huis om te zorgen voor een goed fundament voor uw huisvesting.

Young Group
www.younggroup.nl

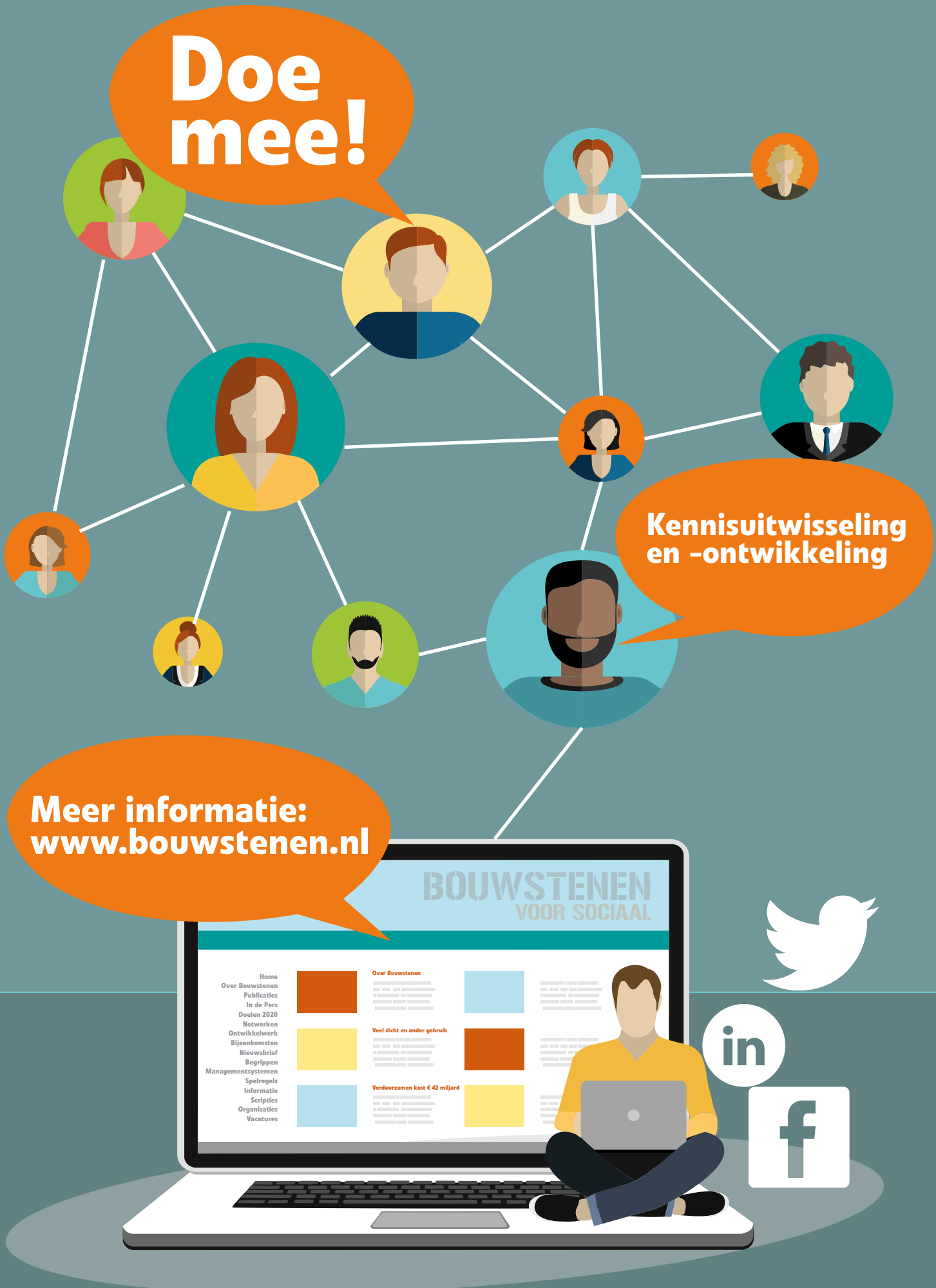
Doe mee!
Kennisuitwisseling en -ontwikkeling
Meer informatie: www.bouwstenen.nl
BOUWSTENEN
VOOR SOCIAAL
Home
Over Bouwstenen
Publicaties
In de Pers
Doelen 2020
Netwerken
Ontwikkelwerk
Bijeenkomsten
Nieuwsbrief
Begrippen
Managementsystemen
Spelregels
Informatie
Scripties
Organisaties
Vacatures
Over Bouwstenen
Veel dicht en ander gebruik
Verduurzamen kost € 42 miljard